

9.

21

J.C.XLV. 16
Pri. 41. num. 4, *Lib. 8.*

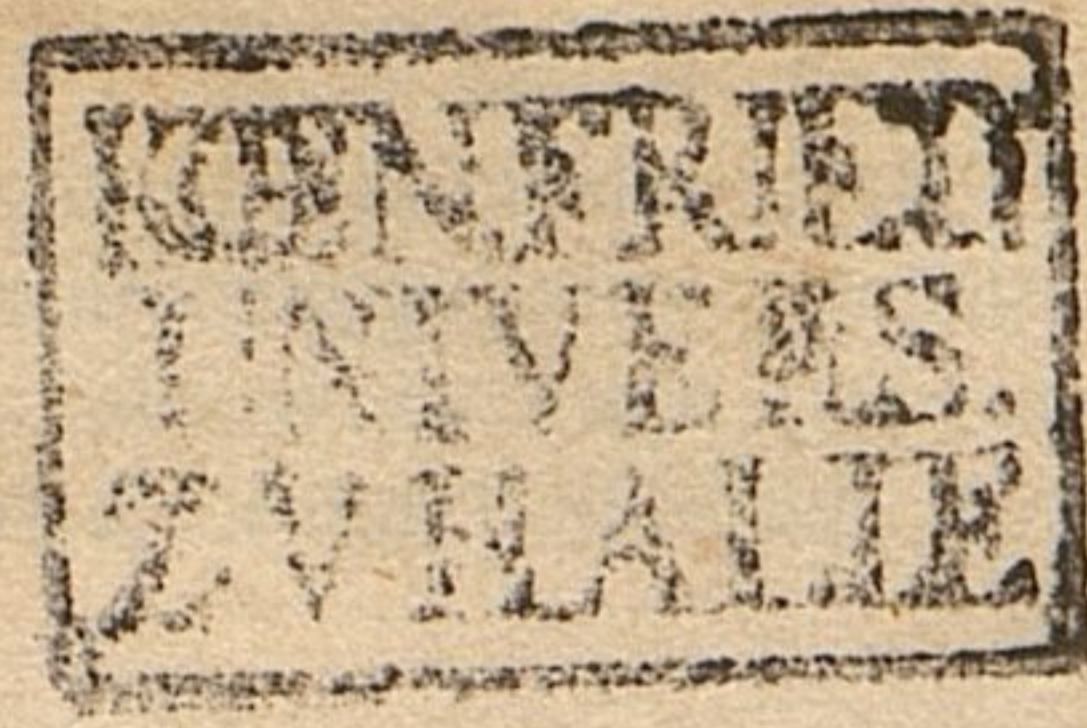
I. N. D. N. J. C. 1686 *yeu*
 DISSERTATIO INAUGVRALIS
 IVRIDICA
 De
ABDICATIONE
 AB
OFFICIO,

P. 260.

Quam,
 Consensu ac Decreto
 MAGNIFICI
 ICTORVM ORDINIS
 in Inclÿta ALTDORFINA,
 die xx. Dec. A. 1686.

Publico Eruditorum Examine
 submittit
JOHANNES ERNESTVS ZAPFIVS,
 Vinariâ Thuringus.

Literis HENRICI MEYERI, Vniuersit. Typographi.

*SERENISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO,*
DN. FRIDERICO,
Duci Saxoniae, Juliaci, Cliviae ac
Montium, Landgrafio Thuringiae, Mar-
chioni Misniae, Principali Dignitate Comiti Hen-
nebergiae, Comiti in Marca & Ravensberg,
Dinastæ in Ravenstein &
Tonna.

Principi ac Domino suo Clemen-
tissimo,

*Hanc Inauguralem Dissertationem submissa
devotione sacram esse vult*

AUTOR.

Proœmium.

Mplior est presentis Dissertationis materia, quam ut ejus plenaria tractatio paucis pagellis possit circumscribi. Quapropter Te, B. L. statim ab initio præmonitum velim, neque mei instituti fuisse, neque virium imbecillitatem tempusq; nimis arctum concessisse, accuratiorem eidem adhibere limam; Sed quicquid hic agitur, eâ intentione fit, ut, Speciminis Inauguralis loco, post consuetæ examina, ad quæ me Inchtus Jctorum Ordo non ita pridem admisit, pauca quædam pro ingenii tenuitate ex variis Autoribus congesta, publicâ Dissertatione edantur, in quibus licet voto forsitan eventus defuerit, nobis tamen adhuc gratulandi locus supererit, si tali conamine aliorum altiori indagini occasionem fecerimus; Sicuti etiam nostrum hâc in re studium non penitus abdicamus, sed operam navabimus, ut quæ occurrentia hinc inde obstacula jam accuratius disquirere prohibuerunt, si DEVS vitam ingeniq; robustiores vires dederit, aliquando meliori ordine & judicio elaborata procedant. Tu interim præsentis conatus equâ mente judica, meq; si quâ in parte lapsum deprehenderit, benignæ Tuæ censuræ subjectum agnoscas. Vale.

CAPVT I.

Explicationem Nominum ac Definitionem continens.

S V M M A R I A.

Num. 1. Etymologia vocabuli abdicationis, ut & 2. Officii. 3. Derivata quædam mediæ ac infimæ ætatis Scriptorum, à voce officii. 4. Homonymia vocabuli abdicationis, ubi de veterum abdicandi more. 5. Differentia inter hanc abdicationem & exhæredationem. 6. & 7. Causæ ac effectus ejusdem.

A 2

8. seq.

8. seq. An hæc abdicatio Romanis fuerit in usu. 12. Abdicatio ad alienandos parentes. 13. Quomodo nobis vox abdicationis sumatur. 14. Homonymia vocabuli, officium. 15. Quomodo nobis accipiatur. 16. Definitio abdicationis ab officio. 17. usq; ad fin. ejus divisio. 31. Quibus solennitatibus degradatio Clerici fiat juxta Canones? 32. An degradationis solennitates etiam apud laicos locum habeant, & quid apud Nostrates? 33. Recensentur quidam ritus exaugurationis Regum. 34. Quæ solennitates requirantur ad resignationem nocturnam?

1. **A**bdicationis vocabulum descendit à dicare, quod ejusdem est originis ac dicere. Hinc derivatur vel à Græco *δῖκew* (quò licet propriè de sermone judiciali utantur Græci, tamen, sicuti etiam *ἀγορεύειν*, interdum etiam simpliciter loqui significat) vel à *δείνω*, *δεινύω* seu *δείκνυμι*, nempe quia dicere nihil aliud est, quam sermone animi sui sententiam exponere. *Voss. Lex. Etymol. verb. dico.*
2. Officium verò quidam deducunt exinde, quod profit multis, officiat nemini, *l. 7. quemadm. test. Sc.* Sed rectè *ἀντίθεσιν* cum cit. *Vossio verb. bellum*, in Etymologicis appellamus pontem inscitiae. Quidam porrò ab efficiendo, quod scil. cuiq; pro conditione personæ suæ facere incumbat, *Petr. Greg. Syntagm. jur. univ. l. 18. c. 21. n. 5. Calvin. Lex. jurid. verb. officium.* Quidam deniq; ab opus & facio, ut ita officium *καὶ οὐργασίην* vocetur quasi opificium.
3. *Vid. cit. Voss. verb. officina Sc. Ambros. lib. 1. Officior.* Derivantur autem apud Scriptores mediæ ac infimæ ætatis plurima exinde, licet satis barbara, vocabula: Videlicet, officiare, i. e. funerare, item Ecclesiæ deservire, hinc officari dicuntur dies festi, cum in iis proprium diei & festi officium Ecclesiasticum peragitur, ac officiositas, illius officii peractio; Officiperdi verò vocantur, qui laboris non habent remunerationem. *Carol. du Fresne Gloss. ad Script. med. ac infim. et. verb. officium.*
4. Inter alios verò abdicationis significatus, quos brevitatis studio omittimus, hic præcipuè eminent, qui occurrit in *l. 6. C. de patr. pot. atq; Græcis ἀπονήξει* vocatur, nihilq; aliud erat, quàm ignominiosa filii missio, à patre inter vivos justis ex causis facta.
5. Quamvis autem ea in multis cum exhæredatione conveniret, interim tamen hoc inter utramq; intererat, quod (1) illâ filii abdicarentur vivis parentibus, & omni jure filii privarentur: exhæredatione autem submoveantur saltem post mortem patris ab hæredi-

redi-

reditate. Hinc abdicatus erat quidem infimul exhæreditatus, *Tiraquell. de utroq; retract. gloss. 8. n. 46.* non verò contra, cum exhæredatio saltem vim suam post mortem parentis habere soleat. *Calvin. Lex. Jur. verb. abdicatio.* (2) illa vel juxta Platonem *lib. 11. de LL.* fiebat non à patre solo, sed plerumq; genere universo, i. e. adhibito consilio & suffragiis proximorum, apud quos pater accusabat filium, ostendebatq; dignum, qui depelleretur, datâ licentiâ defensionis filio, & postmodum secundum suffragiorum qualitatem vel familiâ ejiciebatur vel retinebatur. Vid. *Petr. Greg. c. l. l. 11. c. 9. n. 4.* Vel juxta *Alciat. l. 2. dispunct. 28.* judicis autoritate atq; causâ abdicationis probatâ: Exhæredatio verò fit à solo patre, causâ ejusdem in testamento expressâ, àq; hærede in casu motæ querelæ inofficiosi testamenti probandâ. Cæterum variæ hujus abdicationis & incertæ erant causæ, quarum plures recensentur à Luciano in *Abdicato*: si e. g. filius noctu foris cubuisset, si comessaretur, si lenones pulsasset, si libidinibus incumberet, voluntatiq; paternæ repugnasset, & in genere juxta *Godofred. ad c. l. 6. omnes in Nov. 115.* expressæ exhæredationis causæ similesve huc referebantur. Hisce igitur à patre allegatis & ritè probatis, filius vestibus spoliatus familiâ ejiciebatur, pater eum educare non tenebatur, neq; in illius hæreditate succedebat, quiq; eundem ita expulsum recipiebat, læsæ Reip. reus pronunciabatur, à parentibus tamen recipi poterat, ac postea, si ad priora rediret, rursus abdicari, fiebat enim quandoq; ad tempus abdicatio, teste *Seneca l. 3. controvers.* Utrum verò hic abdicandi modus Græcis fuerit singularis, an cum Romanis communis, dissentiunt Dd., quamvis adducta à *Plinio l. 5. c. 45.* aliisve exempla, (ex quibus illustrissimum est, quod *Valer. M. l. 5. c. 8. n. 3.* refert de T. Manlio, in cujus filium Silanum à Macedonibus repetundarum accusatum, cum Senatus vellet suscipere quæstionem, pater sibi committi judicium postulavit, quo impetrato, domesticus judex audivit accusatores & defensores rei, productisq; invicem testibus & aliis probationibus, tandem pronunciavit, fecisse videri filium, & illum jussit è conspectu suo abire, quem dolorem juvenis cum ferre non posset, laqueo vitam finivit) svadeant posterius. Vid. *Conan. 2. Comment. jur. civ. c. 13.* Neq; enim ex *c. l. 6.* contrarium elicietur, cum in eâ verba: *Romanis legibus non comprobatur*, ad præsens tempus sint referenda. *Alb. Gentil. tr. de nupt. l. 4. c. 1.* *Duaren. ad tit. de his*

- 10 qui sui vel al. jur. cap. un. Sed quicquid sit, jure Codicis (in Digestis enim nullum hujus abdicationis extat vestigium) talis modus expressis textibus postea est reprobatus *d. l. 6.* ubi vid. *Mornac.* liberiq; inviti nec domo ejici, nec à patriâ potestate liberari possunt, *l. 5. C. de Emanc. Nov. 89. c. 11.* adeo ut nec rescriptum Principis ad hoc impetratum, ut quis invitus emancipetur, quicquam valeat. *Brunnem. ad l. 4. C. de Emanc. n. 4.* nisi justæ adsint causæ: Quapropter *Hillig. ad Donell. l. 2. comment. c. 26. lit. G.* statuit, etiam adhuc hodiè filios ex causâ, ex quâ solent exhæredari, domo quoque ejici posse. Plura ad hanc materiam facientia vid. apud *cit. Petr. Greg. Alciat. Lucian. Sveton. in Tiberio. Cic. l. 1. de Fin. Liv. l. 6. Val. Max. l. 5. § 6. Quintil. in lib. Institt. § Declam. Senec. in Declam. l. 2. § controv. l. 1. Calvin. c. loc. verb. abdicatio. Hennig. ad Grot. de J. B. § P. l. 2. c. 5. § 5. Hotmann. commentar. verb. jur. verb. abdicatio.* aliosq; quos hanc in rem laudat *Mornac. c. l.* Præterea quoq; ab-
- 12 dicationem quandam ad alienandos parentes Græcis in usu fuisse, autores sunt *Alciat. c. l. n. 4. § Calvin.* Permissum scil. filiis, patrem morbo, senio aut morum acerbitate in dementiam incidentem resq; dissipantem, accusare, quorum accusationem si admiserint legum custodes, illum tanquam filium. domi se continere jussum fuisse; Sed hujus rei veritatem suis autoribus relinquo, præsertim cum ex *Aristotele l. 8. Eth. 15.* ad quem provocant, planè nihil pro eorum sententia colligi, quin potius contrarium ex *Eth. 8. c. 16. in fin.* probari possit. vid. tamen *Plato de LL. Dial. 11.* Et hæc quidem incidenter de hoc abdicationis significatu. Nobis siquidem hæc vox in planè diversa eâq; significatione sumitur, ut respondeat *Germ. abdancen* & ita non solum abdicationem spontaneam, sed & coactam, quæq; alio nomine depositio audit, complectatur.
- 14 Officium interdum denotat meritum sive gratuitam operam, quam quis ex amicitia præstat, quo sensu nemini officium suum debet esse damnosum, *l. 7. quemadm. test. Cic. l. 7. Epist. 31.* interdum jurisdictionis legitimæ exercitium. *Alciat. ad tit. de off. assess.* Interdum generalissimè omne ministerium, aliàs necessario implendum, ita ut tali significatione etiam artificium complectatur. *Barbos. tr. de appell. verb. utr. jur. signif. verb. officium,* atq; ita dicitur habere officium advocatus *c. f. x. de post. Tutor rubr. ff. quand. mul. off. tut. Notarius c. 11. de Heret. in 6to. Coquis clem. 2. de cens. aliq;* Interdum officiales ipsos & ministros magistratum

tuum hoc verbum designat. *l. 6. §. 5. de off. præf. l. 74. de evict. l. 27. de furt. l. 6. C. de sent. Interloc.* Mox locum, in quo officiales consistunt *l. 7. inf. qui satisd. cog. l. 17. de injusvoc.* Paulò quoque aliter sumitur vox officii in Jure Canon. ut scil. officium sit Ecclesiasticarum rerum administratio, sine tamen præ eminentiâ ac jurisdictione. *Vallens. ad tit. 2. de Præb. §. dign. §. 2. num. 6. Engel. Colleg. Jur. Can. l. 3. t. 15. num. 4. in fin.* Apud Scriptores mediæ ac infimæ ætatis, obsequium seu comitatum domesticorum ac famulorum, nec non officia ista hoc nomine indignantur, quæ aliàs officinæ vocantur, scil. monachorum usibus & officiis addictæ, perinde ut feuda, ratione quorum vasallus obsequium certum domino debet. Denique officium vocatur, cum 12. hominum pecora adunantur in unum, propterea, quod uno magistro committantur, vid. de his omnibus *du Fresne cit. loc. verb. officium.* Adde *Myl. ab Ehrenbach Hyparcholog. c. 1. Calvin. c. l. verb. officium. Brederod. repert. jur. civ. tom. 2. verb. officium.* Nobis hic potissimum accipitur pro munere alicui publicè injuncto, vel pro jure, administratione seu potestate alicui ratione muneris competente.

His igitur præmissis, abdicatio ab officio nihil aliud erit, quam actus, quò quis munus seu jus, alioquin intuitu muneris competentens, vel voluntariò vel coactè, vel sine vel ex causâ, consentiente jubente vel etiam sciente illo, penes quem conferendi potestas est, legitimè deponit. Singula exponentur suis locis.

Dividi commodè potest, quod alia sit *Tacita*, quæ ex facto aliquo ad abdicationem accommodato necessariò inducitur. *Menoch. conf. 661. n. 5. Mev. p. 7. dec. 333.* sive illud factum proveniat intrinsecè & ab eo ipso, qui munus sustinet, sive extrinsecè ac ab illo, qui removendi facultate pollet. Illius exemplum erit in *c. 3. de his quæ fiunt à maj. part. Cap.* ubi litigans super quâdam Præpositurâ, ex eo, quod collitiganti reverentiam exhibuit, juri suo renuntiasse creditur. Cæterum an Prælatus, si ab obedientiâ subditos absolvit, eò ipso toti Prælaturæ renuntiasse videatur? vid. *Barbos. ad c. 14. §. de renunt.* Hujus verò, si ille, qui instituendi ac per consequens etiam removendi potestatem habet, officiali aliud officium injungat, quod cum priori est incompatible, nemo enim talibus officiis simul atq; eodem tempore præesse potest. *c. 1. dist. 89. l. 14. C. de Assess. ibiq; Brunnem.* Alia verò *Expressa*, quæ verbis vel literis declaratur.

Barbos.

- Barbos. ad c. 9. de renunt. n. 10. § in Jur. Eccl. l. 3. c. 15. n. 42. Menoch.*
- 18 c. l. Est autem hæc iterum vel *simplex* & *pura*, quæ absq; ullo pacto, conditione aut reservatione contingit, vel *conditionalis*, quæ in favorem certæ personæ, vel sub aliquâ conditione aut reservatione, e. g. quorundam emolumentorum, tituli, gradus, honoris (puta, stalli in choro, locive in Capitulo. *Barbos. ad c. 2. §. de ren.*)
- 19 peragitur, de quâ tamen posteriori abdicationis specie notandum est, illam juxta Canones ob metum Simonix, & ne detur occasio eligendi successores in beneficiis ex resignatione, contra c. *Moyse* 8. q. 1. c. *pervenit*, 1. q. 4. *Gallerat. de Renunt. t. 2. cent. 1. ren. 31. n. 17.* regulariter prohiberi, nisi fiat coram Pontifice. *Barbos. c. l. Didac. Ybanez de Feria addit. ad Covarr. l. 1. c. 5. n. 17. Zoef. ad tit. §.*
- 20 *de renunt. n. 17.* ita ut neq; Prælati, Pontifice inferior, eam rejectâ conditione tanquam puram possit admittere, per ea quæ tradit cit. *Barbos. n. 47.* ubi etiam ad contraria respondet. add. *Garc. de Benefic. p. 11. c. 3. §. 2. n. 155.* Idem quoque obtinet in nostris Ecclesiis, cum non solum peccet resignans, qui hominis causâ officio suo dat repudium, sed & resignatarius, qui hoc pacto per cuniculos obliquos sine legitimâ vocatione ad officium adspirat.
- 22 Nisi approbatio legitima Superioris accedat, præsensq; minister corporis animive incommodis laboret, *Einckelthuf. de Jur. Patron. c. 6. num. 28. Stryck. addit. ad Brunnemann. Jus Eccl. l. 2. c. 4. §. 14.*
- 23 Porro abdicatione distingui potest in *Spontaneam*, quando officialis proprio voto, consentiente vel sciente constituyente, resignat aut missionem impetrat, & *Coactam*, si quis præter voluntatem, e. g.
- 24 ob dolum in officio commissum, removeatur, wann einer wider Willen abgedancket wird. Utrum autem in dubio coacta vel spontanea præsumatur, ob diversam officiorum qualitatem variat, licet regulariter, si munera publica spectes, cum ea plerumq; sint onerosa, quis volens magis, quam invitus, ea deposuisse præsumatur.
- 25 Secus est, si, uti hodiè, plura emolumenta secum ferant ac onera, aut conspicuo honoris gradu dotata sint, multisve laboribus ac expensis quæsitâ. Vid. *Mascard. de Prob. Concl. 554. 1263. § 1279. n. 12.*
- 26 *Surd. dec. 2. n. 16. Barb. ad c. 5. §. de Renunt. n. 2.* Tunc enim verisimile non est, quod quis beneficio semel quæsitâ sponte renuntiet, neq; talis renuntiatio, cum in se contineat speciem donationis, unquam præsumitur. l. 25. de *Condit. indeb. Barbos. Thes. locupl. l. 16. c. 3. ax. 6. Mev. p. 7. dec. 333.*

Coactam

Coactam iterum aliam dicimus *mediatam*, ubi judicialis co- 27
gnitio & sententia privatoria intervenit, aliam *immediatam* seu
juris, quæ fit ipso jure, quando e. g. officialis in officio delictum
eidem prorsus contrarium committit, quamvis tamen & hic non 28
omne judicis factum excludatur, sed ille ipse causam cognoscere ac
sententiam declaratoriam, tale scil. delictum commissum fuisse,
quod depositionem ipso jure inducat, ferre teneatur, paucis: judi-
cis interventio requiritur quoad cognitionem facti, non verò quo-
ad irrogationem pœnæ, utpote quæ, licet judex sententiam non
ferat, jamjam ipso jure ex delicto resultavit. Et ad hanc ab- 29
dicationem immediatam refero c. 28. §. de Præb. ubi, quando
quis dignitatem, personatum &c. suscipit, & prius tali simili of-
ficio fungitur, ipso jure vacare dicitur primum. Add. Barbos. in
diction. usu frequ. dict. 178. Pauermeist. de jurisd. Imp. Rom. l. 1. c. f.
n. 29. vid. c. 11. de sent. excomm. in 6to l. 21. de R. J. Cæterum hoc
inter utramq; interest, quod, pœnâ privationis ipso jure contractâ,
sententia judicis declaratoria retrahatur ad diem commissi cri-
minis, atq; fructus ex beneficiis sive officiis ab illo tempore per-
cepti auferantur; Quod si verò beneficium vacet per sententiam
à judice ferendam, fructus ante illam percepti condemnato au-
ferri nequeunt. Plures differentias vid. ap. Layman. Theol. mor. l. 4.
tr. 2. c. 17. n. 2. seq.

Ulterius aliam abdicationem dicimus *honestam*, aliam igno- 30
miniosam & cum degradatione conjunctam, de quâ inferius. Tan-
dem quædam dicitur *non-solennis*, quæ sine ullo solenni ritu per- 31
agitur, quædam verò *solennis*, quæ fit certis solennitatibus, uti in
degradatione clerici, cui post sententiam insignia ordinum so-
lenniter detrahuntur. vid. c. 2. de pœn. in 6to. juxta quod ipsi co-
ram judice seculari, cui tradendus est degradandus, publicè Epi-
scopus tondet caput, radit vitro vel ferro loca capitis & manuum,
in quibus unctio facta est tempore Ordinationis, exuit habitum
clericalem & induit laicalem, ac sic judici laico deinde tradit puni-
endum. Plura vid. apud Petr. Greg. c. l. 31. c. 3. n. 8. Gonz. Tell. ad c. 10. §.
de jud. n. 14. & Engel. lib. 6. Coll. jur. Can. tit. 27. de pœn. n. 12. Hujusmodi 32
solennitates etiam locum habere in degradatione nostrorum cleri-
corum ut & laicorum, puta, si sit aliquis Doctor, qui propter deli-
ctum privandus sit cingulo Doctoris, vel miles exuendus cingulo
militiæ, tradit Jul. Clar. l. 5. sent. §. ult. q. 74. n. 5. Monet quidem Carpz.

B

Des,

Def. Eccles. l. 3. def. 117. num. 9. degradationis solennia hodiernis temporibus apud nos locum amplius vix habere, de contrariâ tamen sententia testatur *Brunnem. in proc. Inquisit. c. 10. num. 26.* & adducit *Dn. Stryck. ad Brunnem. Jus Eccles. l. 2. c. 19. n. 4.* casum, quô ante ultimum supplicium parochus habitus clericalis ablatu est, quod sanè licet necessariæ solennitatis haud sit, multum tamen facit ad dignitatem istam apud plebem illibatam conservandam.

33 add. *Reinking. de Reg. sec. Eccl. l. 3. cl. 2. c. 2. n. 11.* Ritus porrò quidam in exaugurationibus regum censvoti reperiuntur apud *Becman. Notit. Dign. Diss. 5. c. 4.* ubi ex *Thuano* recenset, interdum præconis vocem adhibitam, uti in exauguratione *Henrici III.* in Polonia, interdum per traditionem sceptri, ensis atq; galeæ, à duobus fecialibus, gentilitiis regni signis & ornamentis instructis, quod *Carolus V. Imp.* in abdicatione regnorum Hispanicorum fecit, peractam, interdum deniq; depositione insignium regni & voluntate abdicandi Senatoribus regni expositâ, nummorumq; projectione celebratam fuisse, qualem abdicandi modum observavit *Christina Sveciæ Regina.* vid. *l' historia di Christina Regina di Sve-tia del Conte Galeazzo Gualdo Priorato l. 1. c. 1. p. m. 26.* Huc referendæ quoque sunt illæ solennitates, quas in resignatione beneficiorum Ecclesiasticorum requirunt *Dd.*, quod scil. si noctu fiat, debeant adesse tria luminaria *arg. l. 1. §. 10. verb. tria. de Ventr. inspic.* si interdiu, fenestræ apertæ, ut cognosci resignans indubiè possit à Notario & testibus, *Capoll. ad l. 2. de V. S. Petr. Greg. c. l. l. 17. c. 17. n. 25. Ripa tr. de temp. noct. c. 148.* qui n. 2, rationem hujus rei sub-jicit, quod videlicet resignatio sit de genere suspectorum, maximè si, qui dicitur resignasse, adversâ valetudine laboret. Sed licet citato *Ripæ* libenter assentiamur quoad adhibitionem luminarium, ab eo tamen dissentimus quoad eorum numerum, & tot in tali actu nocturno adhibenda esse censemus, quot sufficiunt ad declinandas tenebrarum fraudes. Affinis est huic divisioni abdicationis illa Canonistarum, quâ depositionem clericorum dividunt in *verbalem*, quam vocant perpetuam muneris clericalis privationem per Canonicam sententiam cum debitâ solennitate prolatam, & *realem* (seu degradationem in specie) quæ est perpetua muneris clericalis ac privilegii privatio per sententiam, adjunctis ceremoniis per Canones institutis. Vid. *pl. Zoef. ad tit. 4. de Pœn. n. 6. seq. Engel. c. l. Jul. Clar. l. 5. sent. §. f. qu. 36. n. 35.*

CAP. II.

De Subjecto Abdicationis ejusdemque
Objecto.

S V M M A R I A.

Num. 2. & 3. Divisio officiorum in ecclesiastica & secularia, eminentiora & subordinata. 4. Renuntiaturus debet habere potestatem alienandi, qualem 5. & 6. non habent qui vel impediuntur vel prohibentur, & quales illi sint? 7. Minor hic gaudet beneficio restit. in int. 8. Renuntiamus etiam per procuratorem. 9. seq. An Pontifex possit renuntiare? 10. Rationes dubitandi. 12. Forma resignationis Coelestinis. 13. Concluditur tandem affirmativè. 14. An Cardinales? 15. seq. horum officium. 17. Exempla abdicati Cardinalatus. 18. An Episcopi? 19. Quid de secularibus & an Principes independentes liberè renuntiare possint? 20. Exempla hujusmodi renuntiationis. 21. 22. seq. Resolvitur quæstio cum distinctione. 25. An Imperator possit renuntiare & quomodo? 26. An in regnis absolutis successivis Princeps pro se & simul liberis possit resignare? 27. Ad quosnam & quando regno deposito successio deferatur? 28. An illi qui subordinatas dignitates habent validè renuntient? 29. Quomodo Electores & Principes Imperii? 30. An minores officiales? 31. Cives Reip. validè non renuntiant, limitatur 32. benè tamen qui tales non sunt 33. seq. officia minora per precarium regulariter non constituuntur & cur? 35. Quando salaria officiis accesserint? 36. neq; deferuntur per locationem cond. 37. Sed plerumq; per mandatum 38. seq. deducitur hoc uberius. 43. seq. An Clerici minores in ordine constituti possint mutare, aut penitus resignare, & quomodo? 46. Quid juris de remotione? qui instituit regulariter quoque destituit. 47. An hic semper sit superior? 48. Aliter hanc facultatem habent Principes independentes, aliter dependentes. 49. seq. An Pontifex possit deponi? 54. Et à quo? 55. seq. Quid juris in Cardinalibus & Episcopis, aliisq; 56. An Episcopus nondum consecratus deponere possit? 57. Quid in nostris Ecclesiis circa remotionem Clericorum obtineat? 58. seq. An Patroni, Superintendentes &c. talem removendi potestatem habeant? 60. An Principes independentes possint deponi? 61. Quid in regnis conditionatis? 63. Quid de nostro Imperatore? 65. Casus ubi deponuntur Principes. 66. Triplex subditorum remedium contra eorundem injurias. 67. Depositio talis est remedium planè extraordinarium. 68. Exemplum depositionis Imperatoris. 69. A quònam tali casu Imperator debeat deponi? 70. Quid juris hic à quibusdam Palatino adscribatur? 71. 72. Quid circa remotionem Regis Romanorum & Principum Imperii obtineat? 73. seq. An officiales minores liberè deponantur & cur? 78. seq. Limitatur hoc. 80. Quid obtineat in officiis militaribus?

Interdum illos, qui munus aliquod hætenus sustinuerunt, spontè
resignare, interdum invitos ab aliis, deponi, supra ostendimus.

B 2

Sicuti

Sicuti autem non eadem omnium officiorum est indoles, ita quoque varia ipsorum differentia abdicationem modò faciliorem, modò difficiliorem reddit. Præterquam enim, quod alia sint Ecclesiastica, quæ administrationi rerum sacrarum atque ecclesiasticarum inserviunt, alia verò secularia, quæ circa res seculares & non Ecclesiasticas versantur, inter ea quoque aliqua gradus & dignitatis intercedit differentia. Quædam nempe in societate civili cernimus singulari quadam majestatis aut alterius eminentioris dignitatis fulgore splendere, atq; majora vocari, quædam verò tali dignitatis prærogativâ non gaudere, ac minorum nomine venire. De omnibus ergò in genere notandum, aliter in iis fieri resignationem, aliter depositionem atq; degradationem.

4 Et resignationem quidem quod attinet, cum ea sit species alienationis, illam regulariter nemo poterit peragere, qui tali alienandi potestate non gaudet, qualem omninò non habere constat, qui vel naturâ impediuntur, ut sunt impuberes sine tutoris auctoritate *arg. §. 2. J. quib. alien. lic. vel non. furiosi*, mente capti extradilucida intervalla constituti, illi, quibus bonis interdictum, (siquidem cum de alienando aut diminuendo patrimonio agitur, in eadem causâ cum furiosis habentur. *l. 6. de V. O. l. 12. in fin. de Tut. dat. ab his &c.*) extremè ebriæ aliive: Vel lege prohibentur; Hinc minor, curatorem habens, sine ejusdem consensu atq; accedente causæ cognitione, in iis præsertim officiis, quæ pluribus emolumentis dotata, neq; purè onerosa sunt, validè non resignat. *arg. l. 3. C. de in integr. restit. min.* Est enim renuntiatio, tanquam species alienationis, magni præjudicii, atq; ita sine causæ cognitione & decreto superioris non facile admittenda. *t. t. ff. de reb. eor. qui sub tut. Rebuff. prax. benefic. de resignat. tit. ratione personæ & rei &c. n. 1. seq.* Et si admittitur, minorq; postea, majorennis factus, se læsum videat, ipsi succurritur beneficio restitutionis in integrum, quod non solum ad officia secularia, sed & beneficia Ecclesiastica extendimus, per ea quæ tradit *Rebuff. c. l. Boer. Dec. 350. per tot. licet dissentiat Wagnereck ad c. 1. §. de restit. in int. not. 2. adde Gallerat. de Renunt. tom. 1. l. 3. c. 3.* Non solum autem ipsi validè renuntiamus, sed etiam per alios, procuratores scilicet habentes speciale mandatum, sine quò ipsis talis resignatio nunquam conceditur, etiamsi generali sint muniti *c. 4. de procur. in óto. vid. omn. Rebuff. c. l. tit. de procur. ad resign. constit. n. 10. Gallerat. c. l. c. 5. horum*

horum tamen potestas, si resignans ante cessionem moriatur, in-
simul quoque exspirat, quia scilicet mandanti nihil amplius superest
juris ad officium, quod jam vacare cœpit per ejus mortem *arg. c. 6.*
de rescript. in 6to. atq; ita objectum muneris procuratorii est sub-
latum *clēm. fin. de procur.* Hocq; in tantum procedere putamus, li-
cet procurator mortem mandantis ignoraverit, contra *l. 26. Mand.*
per ea quæ adducit *Zoef. ad tit. 2. de renunt. n. 13.*

Cæterum ut ad specialiora descendamus, Pontificem Roma- 9
num, juxta Canones, Papatum ejurare posse, indubii juris est. vid.
c. 1. de ren. in 6to. Sic Cælestinus V. alique resignationis exem-
pla nobis suppeditant. *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 5. proœm. n. 16.*
Limn. ad Capit. Ferdin. I. verb. obangeregtes Röm. Kaysertzum
n. 7. & omn. Beyerlinck. Theatr. vit. hum. verb. Magistratus. Sed an 10
promiscuè hæc resignatio Pontifici permessa & cui resignari tali
casu debeat, paulò difficilioris videtur determinationis. Sanè
posset videri, Pontifici sine justis causis atq; consensu Ecclesiæ id
non esse permittendum, non solum ex ratione, quam nobis ab aliis
adductam suppeditat *Barbos. Jur. Eccl. l. 1. c. 2. n. 212.* quod scilicet
uti in aliis beneficiis Ecclesiasticis, inter Pontificem & Ecclesiam
(juxta Pontificios) universalem, quidam quasi contractus tem-
pore electionis celebratus censeatur, per quem Ecclesia Ponti-
ficem alere, hic verò eandem gubernare tenetur: Hanc autem ex
dicta conventionem ortam obligationem non posse remitti, nisi ju-
stis ex causis & consentiente eâ parte, cum quâ inita est; sed & 11
quia, nisi jura sacrorum excipiamus, Pontifex in rei veritate quoad
officium ab aliis Episcopis non est distinctus, eorumq; jure omninò
censendus, quapropter sola ipsum externæ dignitatis præeminen-
tia, quâ pollet, communi Episcoporum juri, secundum quod sine
justâ causâ resignantes, minimè audiuntur, eximere nequit. Ac 12
cedit forma resignationis Cælestini V. quam itidem ex Carillo al-
legat *cit. Barbos. num. 213.* his verbis conceptam: *Ego Cælestinus V.*
Papa, motus ex legitimis causis i. e. causâ humilitatis & melioris vi-
tæ & conscientie illæse, debilitate corporis, defectu scientie & ma-
lignitate populi & infirmitate personæ, & ut præterita consolationis
vite possim reparare quietem, sponte ac liberè cedo Papatui, & ex-
pressè renuntio loco ac dignitati, oneri & honori, dans plenam ac
liberam facultatem ex nunc S. Cœtui Cardinalium eligendi & provi-
dendi, duntaxat, canonicè universali Ecclesiæ de Pastore. Verùm 13

B 3

quam-

quamvis hæc me moveant, ut statuam, Pontificem sine iustis causis resignantem, conscientiæ periculum incurrere, interim tamen eum hæc in abdicationis specie nullis legibus positivis esse circumscriptum, expresso *cit. c. 1. de ren. in 6to. textu comprobatur. Azor. Institt. mor. p. 2. l. 4. c. 6. add. Gallerat. c. l. t. 2.*

14 *ren. 30. n. 10.* Paulò arctius restricta videtur resignatio Cardinalium, utpote qui, licet ab initio hanc dignitatem interdum recusare possint. *Card. Tusch. pract. Concl. jur. tom. 1. concl. 97.* eandem tamen semel susceptam inconsultò Pontifice ideò iterum deponere non possunt, quia non in simplici aliquâ dignitatis præemi-

15 nentiâ versantur, sed ordinibus clericorum omninò annumerantur. *Add. c. pen. c. 2. qu. 4. Canis. Summ. jur. Can. l. 2. t. 5. §. 5.* officioq; funguntur satis amplo, cujus ea potissimum capita sunt, ut Christianæ Reip. consulant, Romano Pontifici assistant, eiq; in negotiis arduis rectum consilium præbeant, ac cuncta, quæ eis ab eodem S. Pontifice pro utilitate Ecclesiæ injunguntur, fideliter adimpleant. *c. 13. verb. sunt autem &. qui fil. sint legit. c. 17. verb. decet. de Elect. in 6to.* Et cum plura cum Episcoporum officio communia habeant. *Bellarmin. de Cler. l. 1. c. 16. Barb. jur. Eccl. c. 4. Becm. notit. dign. Diss. 14. c. 1. th. 6.* perinde ut Episcopi liberâ resignandi

16 potestate destituuntur, præprimis, quia nulla officii Ecclesiastici resignatio valida est, quæ sine superioris, habentis deponendi facultatem, approbatione peragitur, utpote qui arbitrari accognoscere debet, utrùm jam expediat nec ne, talis officii renuntiatio *Card. Tusch. c. l. vol. 6. Concl. 257. add. omn. Barbos. c. l. l. 3. c. 15. n. 14.* Accedit, quod de hujusmodi resignationis libertate nusquam aliquid singulariter constitutum fit, quid igitur regulæ generali atq; juri communi etiam circa Cardinales adhærere prohibeamur?

17 Abdicationis hujusmodi exempla plura hodierna tempora nobis suppeditant in Camillo Pamphilio Innocentii X. ex fratre nepote, Henrico Portugalliæ & Johanne Casimiro, Poloniæ Rege. *vid. Becman. c. l. c. 1. de Cardinalium autem origine, potestate, dignitate, privilegiis ac officiis. vid. Barbos. jur. Eccl. l. 1. c. 1. Becm. c. l. Card. Tusch. tom. 1. concl. 95. Azor. Institt. mor. p. 2. l. 4. c. 1.*

18 *Matth. Stephan. de jurisd. l. 3. p. 1. c. 5. Spreng. J. P. l. 2. c. 35.* Porrò non nisi accedentibus certis requisitis resignare possunt Episcopi aliive in dignitate ac officio constituti clerici, quæ omnia in cap. seq. uberius exposituri sumus.

Atq;

Atq; hæc de personis ecclesiasticis quoad resignandi facultatem hõc locõ sufficientiant, utq; jam ad seculares dignitates & officia politica progressum faciamus, ratio ordinis postulat. Et Principes quidem absolutos seu independentes ipsos regulariter dignitati suæ renuntiare, titulosq; ac imperii fasces deponere posse, quis nescit? vid. *Grot. de J. B. & P. c. 2. n. 26. Theodor. Reinking. ad l. f. C. de edend. n. 6. Knipschild. de jur. & priv. civit. Imp.* Quamvis enim hoc abdicationis genus meritò ignotum Principum aulæ prodigium, ut, cum possint imperare, desistant, *Stradæ de bell. Belg. dec. 1. l. 1.* vocetur, ejusdem tamen extitisse etiam optimorum Principum exempla, *Diocletianus (Eutrop. l. 9. in f.) Lotharius, Ludovici Pii filius (Thesauro nell' Epitome del regno d' Italia sotto i barbari p. m. 358.) Johannes Cantuzenus (postea Joasaphus Christodulus vocatus) Wamba Hispaniæ, Theodatus Gothorum Rex (quamvis hujus factum non vera resignatio, sed potius pactum de resignando cum Justiniano initum fuerit, quod violentâ morte præpeditus, Theodatus adimplere non potuit. vid. Gold. Constit. Imp. tom. 1. p. m. 7.) & novissimè Carolus V. Romanorum, Amurathes Tûrcarum Imp., ut & Christina Svecorum regina, satis amplè demonstrant. vid. Thuan. l. 16. ad ann. 1555. Becm. c. l. diss. 5. c. 4. Carpz. ad L. Reg. Germ. c. 14. Beyerl. c. l. Neq; id illos jure facere potuisse dubitamus, observatâ saltem aliquâ regnorum differentiâ, juxta quam aliqui liberè & non requisito aliorum consensu, aliqui verò quodammodò restrictè & non nisi ad stipulantibus aliis, imperii gubernacula deponunt. Sunt nimirum munia imperandi alia meri arbitrii, alia verò, siue ex committentis voluntate, siue ex pacto cum constituentibus inito, siue deniq; consuetudine, certo modo restricta. Prioribus liberè posse renuntiari, non autem posterioribus, exinde deducitur: Omnis renuntiatio, uti dictum, est species alienationis *Card. Tusch. tom. 6. concl. 160. n. 5. Menoch. conf. 1223. n. 45. & Conf. 80. n. 21.* hæc autem regulariter præsupponit rei alienandæ dominium ac proprietatem, ergò nemo poterit renuntiare, nisi rei propriæ, nec unquam potest ejurari beneficium, quod alterius est. *c. 23. c. 16. de Regular. c. 9. de crim. fals. Petr. Greg. c. l. 17. c. 17. n. 15.* Proprium autem (verba sunt B. Dn. Conringii) est vel ex omni parte tale, vel ex aliquâ saltem: Illius refutatio dependet à merâ domini voluntate: hujus autem, non nisi accedente consensu ejus, cui ex parte illud, quod renuntietur, competit. Ad prioris generis regna refero*

fero ea, quæ successiva atque merè hæreditaria seu patrimonialia sunt, ac in hisce magis in abdicando ad voluntatem abdicantis, quàm examen causæ respiciendum erit. *Grot. de J. B. & P. l. 3. c. 20. §. 3. add. Hennig. ad eund. l. 2. c. 6.* Ad posterioris verò electiva purè, ubi potissimum ad approbationem vel reprobationem causæ adven-

25 tendum. Quid igitur, ut ad specialiora descendamus, de nostro Imperatore statuendum sit, ipsius Imperii collatio facile docebit. Sane illum vi juramenti ex contractu quasi obligatum Electoribus ad Imperii salutem, (cui talis resignatio, si intempestivè fiat, plurimum obest. *Schwed. Inst. jur. publ. part. sp. s. 1. c. 32.*) atq; adeò in ipsorum potestate esse, velintne resignationem admittere nec ne, dicere non dubito, ita ut Imperator Imperium quidem resignare, sed tamen non nisi certâ formâ & consentiente Collegio Electorali possit, de quibus inferius plura. add. præcipuè *Limn. c. l. Conring.*

26 not. ad *Lamp. p. 3. c. 2. Schwed. c. l. Spreng. J. P. l. 1. c. 30. n. 3.* Alia autem quæstio satis controversa occurrit apud *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 7. n. 26.* An scilicet in regnis successivis merè absolutis regnum seu jus succedendi non solum pro se sed & liberis abdicari possit? Nobis, quicquid alii distinguant, unica saltem differentia statuenda esse videtur, utrum nempe pater resignaturus tali modo, jus succedendi hæreditario jure possideat, an verò ex pacto &, ut ajunt, providentiâ aut collatione primi acquirentis, vel consuetudine regni. Priori modo, res salva est, *Menoch. consil. 323. n. 63.* cum pater ita disponat de re propriâ hæreditatis sibi jure plenè quæsitâ, neq; liberi de hujusmodi alienatione conqueri poterunt, cum nondum aliquod jus quæsitum in bonis paternis vivente patre habeant, & quod habent, non prius accipiant, quàm in extantibus post ejus mortem rebus, jure non aliunde quàm ab ipso patre in illos derivato. Necessum tamen est, ut pater si pro se & liberis abdicationem fieri vult, hoc expressè agat, cum non præsumatur, sed exprimi debeat, quia est contra commune votum parentum. *Job. Georg. Kulpis in Colleg. Grot. Exerc. 5. ad l. 2. Grot. c. 7. n. 5.* Posteriori verò, pater quidem sibi, non tamen liberis præjudicabit, utpote qui mediante quidem sanguine, attamen non ex personâ patris, sed primi acquirentis constitutione, conventionem aut consuetudine regni, jus succedendi accipiunt, & ita statim atq; concepti ac nati sunt, jus quæsitum habent, quod ipsis invitè regulariter auferri nequit. vid. *Spreng. J. P. l. 2. c. 27. n. 3. Kulp. c. l. vid. omn.*

omn. *Gallerat. de renunt. tom. 1. l. 1. n. 5. seq.* Regno igitur à patre 27
deposito, illi, quibus id aliàs per linealem successionem defertur, il-
licò & eò adhuc vivò admittuntur, secus ac in refutatione feudo-
rum, idq; procul dubio ob favorem & salutem Reip. quæ maximè
periclitaretur, si imperii gubernacula tamdiu, quamdiu pater re-
futans adhuc in vivis esset, ab alio brevi tempore regerentur. *Ziegl.*
ad Grot. c. l.

Subordinatas autem dignitates quod attinet, in hâc resigna- 28
tionis materiâ ante omnia distinguimus inter eas, quæ jure feudi
conceduntur, atq; quasdam præstationes seu officia annexa ha-
bent, aut certis territoriis inseparabiliter cohærent, & quæ ita
comparatæ non sunt. vid. *Becm. Notit. Dign. diss. 7. c. 3. n. 3.* De po-
sterioribus res est omnis dubii expers, ita ut dignitati collatæ re-
nuntiare liberè quis possit, cum conferenti nullum in revocatione
versetur præjudicium, atq; resignatarius favori pro se introducto
validè queat renuntiare, vide tamen circa renuntiationem no-
bilitatis *Galleratum c. l. tom. 2. ren. 29.* De prioribus verò feudi na-
tura difficultatem refutandi parit. Quamvis enim tali in casu re-
nuntiationis licentiam possidenti non negemus, interim tamen ea
quoque promiscuè concessa non est, sed ut rectè fiat, quædam requi-
runtur, quæ in cap. seq. adducenda erunt. Renuntiare igitur po- 29
terunt in nostro Imperio tam Electores quàm cæteri ejusdem
Principes, (de quibus exemplum habemus in Wilhelmo, Duce
Bavariæ, qui Maximiliano filio tradens regimen, ingressusq; vitam
monasticam, obiit anno 1624. *Dn. Spener. Syllog. p. 99. Becm. c. l.*
n. 7.) Comites, aliive, ita ut etiam primogenitus jus suum vendere
& renuntiare valeat, uti hanc in rem Segeberti atq; Johannis I.
Marchionis Brandeburgensis exempla adducit *Spreng. c. l. l. 2. c. 27.*
circa fin. modò per cessionem talem iis, quorum interest & suc-
cedendi jus à lege potius aut pacto sive providentiâ primi acquiren-
tis, quàm à renuntiante habent, non præjudicetur, atq; alia con-
currant requisita inferius exponenda. vid. *Spreng. cit. loc.*

Cæterùm inferioris sortis officiales, officio sibi commissò atq; 30
suscepto licitè posse renuntiare, dubium amplius non est, præser-
tim si post exantlatos labores & officia administrata muneribus ac
negotiis publicis se subducere & ad vitam quietam otiumq; confu-
gere velint. *l. 27. verb. post longi laboris lassitudinem, ob reliquæ vitæ*
requiem, consilio meliori protractus C. de Episc. & Cler. ubi vid. Mornac.

ac Dn. Struv. de Jur. Sacr. Frequentissimus siquidem viris maximis, post navatam Reip. in rebus belli pacisque arduis operam, ingravescente ætate fuit quondam secessus in monasteria, quod exemplis comprobatur *Mornac. c. l.* Quamvis autem hoc de illis, qui cives ac indigenæ alicujus Reip. sunt, vix afferendum sit, utpote qui, sicut ab initio ad officia tam autoritate tantum, quam autoritate ac utilitate simul publica, etiam inviti adigi possunt, per ea, quæ tradit *Myl. ab Ehrenb. Hyparch. c. 6. §. 20. Matth. Wesenb. V. 1. conf. 40. n. 15. Menoch. l. 2. arbitr. cas. 369. Mev. ad J. L. l. 1. t. 1. art. 1.* aliive, ita simili modo, eodem urgente necessitatis vinculo, ad ea retinenda, si justâ abdicandi causâ superiorisq; consensu non sint muniti, jurive civitatis soluto emigrationis censu, antea prius non renuntiaverint, coactim adstringentur. *t. t. ff. de vacat. §. excus. mun. Matth. Stephan. de jurisd. l. 1. c. 15. n. 15. Donell. l. 7. comment. jur. civ. c. 8. ibiq; Hillig. in not. lit. E.* Illi tamen, qui tali obligationis nexu Reip. obstricti non sunt, neq; membra societatis constituunt, quemadmodum delata ab initio munera liberè recusare, ita quoque ea suscepta pro lubitu iterum deponere possunt, modo id vel fiat re integrâ, vel restituatur damnum, quod dominus ex istâ intempestivâ resignatione patitur. *vid. l. 22. §. 11. seq. mand. Mev. p. 2. dec. 12. n. 4.* Non enim extranei, ut indigenæ tenentur Reip. ex obligatione illâ, quâ quodlibet societatis membrum ob commoda protectionis, defensionis, commerciorum aliorumq; jurium civilium Reip. ad munera oneraq; suscipienda est adstrictum, *arg. l. 10. de R. J. l. un. §. 5. de Cad. toll. l. 34. ad municip. Mev. c. l. art. 6. n. 4.* neq; etiam ex aliâ conventionem, quæ tempore delati officii inter superiorem & officialem intercessit, quâ perspectâ res fiet clarior. Et quidem de specie conventionis per quam officium defertur & ab officiali acceptatur, Interpretes non conveniunt. Precarium hic intervenire, multi statuunt, nobis tamen dissentientibus. Hoc enim (1) semper præsupponit preces impetrantis, quis verò in delatione officiorum nescit, ea nonnunquam à principe sine præviis precibus ultrò offerri? (2) In precario aliquid conceditur gratis utendum, principaliter ad impetrantis commodum, ita ut nihil contra fiat, neque accipiens aliter quam naturaliter obligatus sit, *l. 14. de prec. l. 14. §. 11. de furt. l. 1. de pact. l. 1. de constit. pec. l. 5. §. 1. de solut.* Cujus intuitu Prætor interdictum proposuit, ex quò Jcti postmodum introduxerunt actionem præscriptis verbis non ordinariam sed anomalam.

l. 2.

l. 2. §. 2. l. 19. §. f. de prec. Meier. in Coll. Jurid. Argent. tit. de precar. th. 15. & Schüz. Comp. Jur. Lauterb. eod. tit. in effectu. Officia verò deferuntur ideò, ut ea impetrans ritè administret, principaliter, non in sui, sed superioris ac Reip. commodum, proq; tali administratione salarium accipiat vel honorarium. Quamvis enim olim magistratus propriis stipendiis Reip. munera obirent, attamen postea Octavianus Cæsar, svadente Mecænate, omnium primus salaria ex ærario illis constituit, cum laborum tum dignitatis nomine. Dion. Cass. l. 3. hist. Rom. Perez. ad tit. C. de præb. salar. n. 4. ut puras & Deo & Principi & legi custodirent manus. Nov. 82. c. 9. in f. Quem deinde secuta nostra tempora, ita ut in omnibus ferè Rebusp. magistratibus aliisque publicis ministris, Consiliariis, Syndicis, fisci Procuratoribus, Secretariis & similibus ex publicò ærario publicà autoritate salaria certa videamus assignata. Vid. Dn. Bardil. in dissert. de salar. c. 5. th. 6. Multominus hic locationem conductionem admittimus, cum hujusmodi operæ locari & taxari non sint solitæ, arg. l. 5. §. 2. de P. V. l. 1. pr. si mens. fals. mod. Bachov. vol. 1. disp. 29. lit. G. th. 2. Franzk. ad tit. locat. num. 58. Expediuntur enim plerumq; animo potiùs quàm corpore, ac propter suam dignitatem gravitatemq; mercede æstimari & compensari spernunt. Bachov. c. l. Struv. Ex. 24. th. 4. vid. l. 1. de Extraord. cogn. Franzk. ad tit. mand. n. 3. Hoc igitur negotium, per quod officii alicujus administratione defertur, mandati contractui accedet quàm proximè. Equidem nos non latet, fore, qui nobis idem objicient, quod supra ipsi in precario deprehendimus, illud scilicet esse gratuitum. §. f. J. Mand. l. 1. §. f. l. 36. §. 1. ff. eod. in officiis autem, maximè hodiernis, intervenire salarium, uti supra diximus. Verùm licet concedamus, veram mercedem à dicto contractu respici, salarium tamen & honorarium accedere posse, testis est l. 1. §. f. l. 36. §. 1. junct. l. 6. pr. l. 1. ff. §. l. 1. C. mand. l. 22. ff. de P. V. Hinc mandatarii oblatum non tantum honestè accipere arg. l. 1. §. 5. de extraord. cogn. Köppen. l. 1. obs. 58. n. 3. sed & certum promissum exigere possunt l. 10. §. 19. mand. c. l. 1. C. eod. cum id magis in gratæ mentis declarationem, quàm operæ præstitæ adæquatam compensationem ac præcisam æstimationem (ut in locatione conductione contingit) detur ac promittatur, gratiam autem referre, gratuitamq; operam remunerare, amicitie benè conveniat. Vinn. ad §. f. J. mand. n. 1. Unde hoc salarium seu honorarium non impedit, quò minus gratuitum sit.

- fit. *Bardil. c. l. c. 5. th. 27. Lauterb. Tract. synopt. w. ad tit. mandat.*
- 39 *Franzk. eod. n. 24. aliq.* Hisce positis, jam resignationi nostræ propius accedamus, ulterius disquirendo, utrùm mandato semel ac indeterminatè suscepto, postea pro lubitu renuntiari possit? Pro negativâ stabit ratio, quod in contractibus ea, quæ prius fuerunt voluntatis, postea fiant necessitatis, negotioq; semel ritè contracto, nullum amplius, invito altero, pœnitentia locum habeat. *l. 5. C. de O. & A. & uti Glossa ad §. 2. J. de obl. loquitur, sicuti taurorum cornua funibus ligantur visibiliter, sic homines ex contractibus &*
- 40 *obligationibus ligentur intellectualiter &c. Non obstante tamen hâc legis dispositione, jus revocandi tam mandanti, quam mandatario liberum esse putamus, modò illa revocatio (si utraq; pars ab indemnitâ præstandâ tuta esse velit) fiat tempestivè atque re integrâ. Et de mandante quidem hoc minùs dubium esse videtur, partim propter expressum textum in l. 12. §. pen. ff. mand. §. 9. J. eod. partim ex ratione, quod illius regulariter tota res sit, quæ geritur, & ab initio solius intersit, ut geratur vel non. Franzk. ad t. mand. n. 94. cum mandans non obligetur ad hoc, ut quod semel mandavit, perfici patiatur, cur enim, quod suâ causâ susceptum, prohibeatur repudiare, aut operâ atque officio oblato non uti? Nec habet quod queratur mandatarius, cuius, si res adhuc integra, nihil interest, si revocatio fiat, sin integra esse desiit, h. e. postquam jam mandatario per causam mandati quid abesse cœpit, actionem mandati habet, ad illud recuperandum, atque præterea alia remedia, quibus de consequendo salario (si quod debetur) tutus est. Vinn. ad §. 9. J. mand. Lauterb. c. l. §. 4. num. 1. Neque etiam mandatarius ex eâdem ratione arctiori vinculo astringetur. Aut enim renuntiatio fit re integrâ, i. e. eo tempore, quò mandantis nihil intersit, sed ipsi integrum maneat, negotium per alium æquè commodè explicandi, & tunc neuter de damno aliquo conqueri potest: Aut re non amplius integrâ, & tunc sine justâ causâ renuntians (aliàs non l. 23. l. 27. §. 2. mand. §. 11. inf. J. eod.) itidem mandanti tenetur ad interesse. c. l. 27. §. 2. uti solent teneri, qui ad faciendum obligati sunt l. 13. inf. de re jud. l. 72. l. 112. de V. O.*
- 41 *add. Bœckelm. ad tit. mandat. n. 4. §. 5. Nec nos movet c. l. 5. C. de O. & A. respondent enim quidam, illam esse regulam, à quâ per exceptionem adimantur quidam contractus, uti mandat, depositum, societatem &c. alii aliter. Nos cum Perez. ad tit. C. de Obl. & A. n. 7. dici-*

dicimus, legem illam procedere saltem in iis, quæ ab initio in obligationem contractus venerunt, aut in obligatione societatis, mandati &c. non comprehendit prohibitionem renuntiationis altero invito faciendam, sed saltem, si quid factum sit ab altero vel non factum, deberi id præstari, igitur quod antea in conventionem non fuit deductum, postea quoque non posse necessitatis fieri. add. *Salic. Bartol. & Brunn. ad eand. leg.* qui distinguunt inter contractus in quibus ad perseverantiam obligatio contracta fuit, & ubi non. 42
 Quod si igitur superius dicta resignationi officiorum accommodamus, certi ac indubii juris erit, regulariter officiales officiis sibi commissis liberè atque etiam invito domino, non secus ac in mandato, mandatarios, renuntiare validè posse, modò si talis resignatio intempestivè req; non amplius integrâ fiat, dominus præstatione interesse indemnus servetur. *l. 22. §. II. seq. mand. Mev. p. 2. dec. 12. n. 4.*

Cæterùm quæ de resignatione officialium in genere posuimus, ea non ita promiscuè ad Clericos minores in ordine constitutos extendimus, ita ut quâdam ambitionis stipendiive amplioris causâ moti, temerariè atque sine præscitu cognitioneq; superioris functionem suam aut mutare possint. vid. *Concil. Nicæn. aliaq; loca allegata à Carpzov. Jurispr. Eccl. l. 3. def. 125. n. 1. Petr. Greg. Synt. jur. univers. l. 15. c. 12. n. 42.* cum hic non tam principaliter interesse partium, uti interdum in secularibus officiis, quàm istâ temerariâ renuntiatione imminens Ecclesiæ scandalum inspiciatur; aut penitus etiam deponere, à S. ministerio imposterum abstenturi, valeant, cum qui semel aratro admovit manum, retrahere eam non debeat, & turpe sit laboris tædio ac otii amore sanctissimo muneri repudium dare. Hinc quoque Bernhardus ad eum, qui Ecclesiam suam, cui præerat, relinquere volebat, ita scribebat: *Quaratione inquietus curam tibi creditam animarum exponere debeas, omninò non video. Alligatus es uxori tue, noli querere solutionem.* Si autem talis Ecclesiæ minister ad ministerium amplius habilis non sit, adeoque resignationem urgeat, aut mutationem talem vel utilitas vel necessitas ac ædificatio Ecclesiæ (e. g. si in novâ, ad quam vocatus, plures animas lucrari, & honorem Dei se magis posse promovere videat, *Stryck. ad Brunnem. Jus Eccl. l. 2. c. 4. §. 14.*) aliave prægnans causa postulet, illa ante omnia à superiore, jurisdictionem Ecclesiasticam in resignantem habente, cognosci, ac omnibus probè discussis admitti debet, per ea quæ tradunt *Carpz. & Stryck. c. l.*

vid. *omn. Matth. Stephan. c. l. & Ludov. Dant. casib. conscient. c. 18. sect. 2. qu. 18. 25. & 27.*

- 46 Atq; hæc de abdicationis spontaneæ subjecto sufficient. Sicuti autem in coactâ duæ requiruntur personæ, altera, quæ removet, altera verò quæ removetur. Ita in genere sciendum, regulariter quemlibet, qui instituendi potestatem habet, destituendi quoque jure gaudere. *Barbof. loc. commun. verb. remotio.* (ubi tamen notandum, malè illum, qui tali instituendi potestate pollet, semper superiorem dici, aliàs Cardinales Pontifice, atq; Canonici Episcopo essent superiores, quod tamen absurdum. Distinguendum igitur erit cum *Carpzov. ad L. Reg. Germ. c. 14. §. 1.* utrum quis aliquem constituat infra se, & tunc in constitutum meritò sibi vindicat imperium, an verò supra se, atq; tunc, cum regulariter in constitutum deponatur omnis, quæ erat in constituyente, potestas, hic superior incongruè vocatur.) Nihil enim videtur rerum naturæ tam conveniens, quàm ut quodvis negotium eò genere dissolvatur, quò colligatum est. *l. 35. de R. J. omnisq; res, per quascunq; causas nascitur, per easdem quoque iterùm dissolvitur c. 1. §. eod. vid. omn. Cothmann. vol. 3. resp. 8. n. 19.* Aliter autem hanc conferendi facultatem possident superiores independentes, neminemq; majorem, nisi Deum acensem recognoscentes, aliter dependentes ab alio ac subalterni. Illi, virtute juris majestatici, quasvis dignitates ac officia, qualiacunq; ea sint, jure proprio, modò remotè, modo proximè concurrentes, conferre, atq; ita etiam adimere rursus valent. Omnis enim dignitas à Principe, tanquam fonte, in inferiores derivatur, illiusq; est magistratus creare ac dignitates conferre. *l. 1. ad L. Jul. amb. Perez. ad t. C. de dign. n. 2. Camill. Borell. tr. de magistr. l. 1. c. 1. n. 34. Myl. ab Ehrenbach Hyparch. c. 4. n. 1. seq. Bald. ad l. 5. C. de prec. Imp. offer. Borchold. de feud. c. 4. n. 12. Bodin. de rep. l. 1. c. 10. verb. tertium caput majestatis.* Horum verò potestas restricta est ad hanc vel illam dignitatem aut officium in particulari concedendum, quales sunt Episcopi, Duces militares, civitates &c. eamq; regulariter exercent non jure proprio, sed concessivè ab alio. *Gallerat. de Renuntiat. tom. 2. cent. 1. ren. 30. n. 1. seq. Hinc Præfectus Prætorio Præsides constituit Pac. in analys. C. de off. Præf. Præf. n. 8. & eosdem iterum removet l. 3. C. d. t. l. 3. C. de off. Rect. Prov. non expectato Principis rescripto. dd. tt.*

Ut

Ut igitur his præmissis cœpto ordine ulterius progrediamur, 49
 meritò discutiendum videtur, an Pontifex, & per quem ille possit
 deponi? Hujus rei quæstionem non nisi tremulante manu tractant
 Canonistæ. Nos, rejectâ illorum sententiâ, qui auctoritate quo-
 rundam canonum moti, Papæ infinitam & fermè divinam poten-
 tiam adscribunt, adeoq; illum omnis depositionis incapacem fa-
 ciunt, contrariam non sine ratione amplectimur, illumq; con-
 currentibus justis causis licitè posse deponi statuimus. Falsum 50
 enim est, eum omnibus hominibus esse superiorem, adeoq; defi-
 ciente illo, coram quo debeat judicari, cessare quoque ipsam remo-
 tionem. Sanè si primævam Pontifices eligendi ac confirmandi 51
 rationem contemplamur, eos actus sine jussu ac approbatione Im-
 peratorum olim nunquam fermè factam fuisse aut fieri potuisse,
 constat ex iis, quæ hanc in rem profert *Carpzov. ad L. Rég. Germ.*
c. 2. §. 4. Imò, quod adhuc magis est, Pontificem Romanum ab ipso
 Imperatore dependere, tam ex prædictâ confirmatione ac investi-
 turâ, quam propriâ quorundam Pontificum confessione atque
 Concilii generalis dispositione, idem egregiè demonstrat *cit.*
loc. §. 5. Quibus concessis, uti etiam concedi debent, Pontifi-
 ces omninò, cum superiorem habeant, atq; ab Imperatoribus
 olim creati aut confirmati fuerint, ab ipsis etiam iterum deponi
 poterunt. vid. *Knipschild. de jur. & priv. civ. Imp. l. 2. c. 3. n. 221.*
Carpz. c. l. §. 4. num. 13. ubi plurima insimul exempla Pontificum,
 Papatu tali modo ejectorum, recenset. Sed cum hodie Romani 52
 Præsules, nostris Imperatoribus jus confirmandi aut eligendi ex-
 torserint, suamque electionem Cardinalium conclavi incluse-
 rint, imò quoddam imperium in Imperatores ipsos audaci co-
 natu sibi arrogaverint, res, si de factò ipso quæramus, circa
 eorum depositionem magis quidem controversa erit. Eò tamen 53
 non attento, nihilominus Pontificem ex quocunq; crimine notorio,
 & ex quo scandalizatur Ecclesia, coram Concilio aliquo generali
 accusari, atq; si admonitus sit incorrigibilis, degradari posse sta-
 tuimus. Tale enim Concilium repræsentat totam Ecclesiam, quâ 54
 Pontifex omninò minor est, cum propter eam tantâ fruatur præ-
 rogativâ. Cæterùm Cardinales atq; Episcopos quod attinet, 55
 ipsos itidem depositioni esse subjectos, nemo forsitan dubitabit,
 nullâ inter eosdem observatâ differentiâ, quam quod illi à solo Pon-
 tifice audiantur & removeantur, etiam non vocatis cæteris Car-
 dina-

dinalibus. *Gl. in c. 2. de cler. non resid. Bald. consil. 328. n. 9. verb. Et sicut Papa l. 1. Card. Tusch. tom. 6. lit. P. conclus. 41. n. 64. Barbos. Jur. Eccles. l. 1. c. 4. n. 53. Tapia in l. f. de Constit. Princ. p. 2. cap. 9. n. 87.* Horum verò causæ interdum etiam à Pontifice extra Romanam curiam, Metropolitanis aliisve Episcopis committantur, ita tamen, ut hi non nisi facti instructionem sumant, processumq; conficiant, reservatâ Pontifici sententiâ definitivâ. *Conc. Trid. sess. 24. c. 5. de reform. ubi & latius quid olim. vid. c. 3. seq. c. 15. qu. 18. Canis. Summ. jur. Can. l. 3. t. 22. §. II. add. Petr. Greg. c. l. l. 35. c. 2. n. 7.* quod idem meritò extendimus ad Abbates exemptos, propter regulam generalem, quòd qui instituit, debeat quoque destituere, qualis est, juxta nostra tempora, in terris Pontificiorum, plerumq; Pontifex solus; Non exemptos autem suis quosq; Episcopis subijcimus, de
 56 hisce tamen adhuc disquirendo, an Episcopus nondum consecratus instituire ac deponere legitimè possit? Quod omninò affirmamus, modò ille sit proximè superior instituendi aut abdicandi. *c. 16. dist. 65. c. 14. de major. Et obed. Barbos. de off. Ep. p. 1. t. 1. c. 4. num. 5. ac, in nostro præcipuè Imperio, juxta regulas Cancellariæ Apostolicæ & Concordata nationis Germanicæ, à S. Pontifice confirmatus fuerit, confirmatio enim tribuit jus in beneficio, ut confirmatus ea, quæ jurisdictionis sunt, administrare & exercere possit. Ziegl. ad Lancel. l. 1. t. 9. §. f. Abdicatio autem est ex eorum genere, quæ Episcopalem audientiam requirunt. Struv. jur. Sac. l. 1. t. 4. l. 13. Carpz. def. Eccl. 110. n. 6. Gebh. de pot. Eccl. n. 205. nihilq; plus per consecrationem efficitur, quàm ut consecratus etiam ea, quæ ordinis sunt, peragere possit. Vid. Dissert. DN. D. LINKII, Præceptoris nostri nunquam non venerandi, de jure Episc. 4. n. 26. add. c. 15. c. 18. q. 2. c. 13. §. de elect. c. 36. eod. in 6to. c. 7. §. de consuet.*
 57 *Petr. Greg. c. l. l. 15. c. 12. n. 12.* Quæcunq; autem circa abdicacionis genus Canones statuunt, post salutarem reformationem, explosâ Pontificis sacrâ potestate, longè alia in terris Evangelicis juris Ecclesiastici existit ratio, ita, ut postquam vigore pacis religiosæ de Anno. 1555. Augustæ Vindel. conclusæ, jura Episcopalia superioritati territoriali postliminio quasi reddita fuerunt, omnisq; jurisdictio Pontificia, usque ad amicabilem compositionem, suspensâ. *R. J. de Anno 1555. §. Damit auch obberührte 10.)* clerici Protestantium non minus ac ipsi laici jurisdictioni magistratûs politici subijciantur, nullâ aliâ inter utramq; jurisdictionem retentâ differentiâ,

tiâ, nisi quod, si causas criminales excipias, unicuiq; suum peculiare tribunal constitutum, ut non immediatè neque per Confiliarios politici regiminis, neque per iudicem inferiorem, sed saltem Consistoria exerceatur iudicium Ecclesiasticum *Carpz. c. l. l. 3. def. 3. n. 11. & def. 5. n. 8. Brun. jur. Eccl. l. 3. c. 1. §. 12.* Cùm igitur Consistoria jure delegationis à Principe Episcopum quasi ac Capitulum repræsentent. *Stryck. ad Brun. jus Eccl. l. 2. c. 3. §. 3.* consequens est, causam quoq; depositionis clericorum ad eadem referendam esse, *Gerhard. in loc. de minist. Eccles. §. 175.* excluso penitus illius consensu, qui jus patronatus habet, secundum illud vulgare: *Schutz und Schirm gibt keine Obrigkeit. Gail. 2. obs. 54. n. 1. & 7. Carpz. l. 1. def. 13. n. 3.* Neque enim hoc jus aliquid commune habet cum jurisdictione ecclesiasticâ, cujus depositio & remotio est. *arg. c. 13. X. de jur. patr. c. omnes. c. 16. q. 7. Klock. tom. 1. consil. 57. n. 384. in f.* Ex quò eòdem principio fluit, neque patronum posse pastori suggestum interdicerè. *Carpz. d. l. l. 1. t. 5. def. 70. add. omn. Knipschild. c. l. l. 2. c. 3. n. 223. seq.* Ex quibus insimul patet, neque Superintendentibus, Patronis atque Pastoribus, inscio aut non mandante Consistorio, licitum esse ædituos suos & organicos atq; scholarum ministros propriâ autoritate deponere, cum tales personæ ab illis neque constitutæ fuerint, neque etiam Superintendentes ullâ jurisdictione Episcopali gaudeant, sed nudam solummodò notionem & particulam juris Episcopalis, officio eorundem à superioribus adjectam, habeant. *vid. Carpz. l. 3. def. Eccl. 4. n. 12. & def. 30. n. 10. Brun. jur. Eccl. l. 3. c. 1. n. 34. atq; Schilter. l. 1. Inst. jur. Can. tit. 7. §. 3.*

Atq; hæc de clericis sufficiant, eos jam excipiunt personæ in dignitatibus ac officiis politicis constitutæ. Illas ergo quod attinet, quæ regali aliquâ aut illustri dignitate fulgent, neminemq; agnoscunt superiorem, eadem regulariter privari non posse, haud dubitamus. Idque de principibus absolutis minus dubii est, frustra dissentientibus aliis, quos allegat atque insimul refutat *Carpz. ad L. Reg. Germ. c. 14. §. 1. add. Conring. ad Lamp. p. 3. c. 2. §. 10. seq.* De conditionatis autem adeò generaliter asserendum non videtur. Aut enim conditiones adjectæ sunt hæc expressâ additâ clausulâ, quod Ordinibus regni in casu contrafactionis libera debeat esse regem contravenientem iterum deponendi facultas, & tunc remotionem omninò concedimus Statibus regni, non quidem vi majestatis

D

jestatis

61. Iestatis alicujus realis (quam non statuimus, vid. *Schwed. Inst. jur. publ. p. gen. c. 2. n. 19.*) aut superioritatis cujusdam in imperantem, sed vi pacti illius in electione aut delatione regni adjecti, utpote quæ pacta dant legem contractui. *l. 23. de R. J. add. arg. l. 41. C. de transact. ibiq; Barbos. & Brunn. vid. tamen Conring. ad Lamp. c. 2. §. 13.* qui hanc juris privati dispositionem tunc demum procedere statuit, si princeps conventos atque præscriptos imperandi limites non per incitiam aliquam inevitabilem, aut si scienter quidem, at tamen multum & pertinaciter violat, ne scilicet Resp. ob culpam etiam non magnam concutiatur vel etiam penitus evertatur; Aut illa clausula adjecta expressè non est, & tunc quoque negotium ultra conventiona non extenditur. Licet enim non negemus, & hoc etiam casu factum, quod princeps contra conventionis leges perpetrat, ipso jure esse nullum, interim tamen utile per inutile non vitiatur, & obligatio inter regem ac subditos tempore electionis aut accepti imperii firma manet, negatò saltem effectu illi facto, quo contra eandem itum fuit. Hisce præsuppositis depositio Imperatoris nostri Romani adeò libera non erit. Quis enim per verba in quibusdam Capitulationibus adjecta (*vid. Capit. Caroli V. art. fin.*) Ob aber diesen oder andern Articulen und Punkten einiges zu wider erlangt oder ausgegeben wird/ dieses alles soll Krafftlos/ tod/ und aussern/ inmassen wir es auch jeko/ alsdann/ und dann/ als jeko hiemit cassiren und abthun ic. non videbit, Imperatores excedentes præscriptos Capitulationis articulos, nihil quidem & nulliter agere, add. *Klock. de contrib. c. 16. §. 1. n. 176. Limn. ad Capit. Carol. V. art. 33.* interim tamen eò ipso omni imperandi potestate atque subditorum obsequio non excidere. Dissentit *Limn. in proleg. ad Capit. sect. 10. n. 10. vid. l. 39. §. 1. de vulg. & pup. subst. l. 7. C. de condict. ob caus. dat. add. Bæch. ad Grot. l. 1. p. 280. Conring. c. l.* Atq; hæc regulariter ita procedere diximus, quod si verò contingat casus adeò funestus (uti loquitur *Dietericus ad A. B. p. 44.*) & insperatus, ut Imperator nullâ admonitione corrigi aut à contraveniendi scopo averti queat, sed injustis bellis ac persecutionibus Imperii Ordines gravare pergat, causaq; sit desperata, nec saluti Reip: aliud, nisi mutata Imperatoris persona, remedium applicare utile ac necessarium sit, hoc extremo demum casu, Electoribus Imperii, adhibito ob gravitatem negotii cæterorum Statuum consilio, jus deturbandi à solio regem, competere, nullus dubito. Hactenus ille, cujus tamen sententiam, quoad adhibitionem cætero-

terorum Statuum, in suspensio relinquimus. Triplex alioquin sub- 66
 ditis etiam in regno absoluto Dd. plerumque svadent remedium
 contra injurias à Principe illatas, precum, supplicationis at-
 q; fugæ, vid. *Carpzov. ad L. Reg. Germ. c. 14. §. 2.* quibus si fru-
 ftra usi fuerint, neque princeps injustis persecutionibus eos-
 dem gravare desistat, causaq; sit penitus desperata, hoc extre-
 mo demum casu cuilibet Principi à regni Ordinibus resistendi 67
 eumq; deponendi facultatem licitè competere censemus, non ta-
 men ex ordinario quòdam jure, sed solâ extraordinariâ necessitate
 proveniente. vid. *Bœcl. not. Imp. 6. 1. p. 63. atq; Dissertat. Dn. D. 68*
Christ. Jenæ habita, de degradatione cap. 3. §. 2. Exemplum deposi-
 tionis Imperatoris nobis suppeditat Wenceslaus, qui ob intolera-
 bilem ignaviam, tentatis prius omnibus admonitionum remediis,
 in ipsâ Rheni ripâ, apud oppidulum Lohenstein / tribunali excitato
 & sententiâ exauctorationis publicatâ, depositus est anno 1400.
 20. Aug. *Lehmann Chron. Spir. l. 7. c. 72.* Alia autem, eaq; satis con- 69
 troversa quæstio occurrit, à quonam tali in casu depositio Impera-
 toria fieri debeat? Et quidem in aliis regnis, sicubi unus saltem est
 statuum ordo, minus dubii erit; Verùm in Imperio nostro remo-
 tionem Imperatoris (rejectâ illâ insanâ & ridiculâ Pontificiorum,
 Pontificem huic actui præficientium sententiâ, vid. *Limn. J. P. l. 2.*
c. 11. n. 18. M. A. de Dom. de Rep. Eccl. l. 6. c. 10.) mox Comiti Pala-
 tino Rheni, mox Statibus Imperii omnibus conjunctim sumtis,
 mox deniq; solis Electoribus separatim, adscribunt. Nos cum
Carpzov. c. l. hic sententiam nostram suspendimus, cum non cui-
 quam privato hâc de re judicare fas sit. Rationes, quæ Palati-
 num Comitem ab hâc depositione excludere possent, vid. ap. 70
Schwed. c. l. p. spec. §. 1. c. 32. num. 9. quamvis pleriq; eundem in tali
 judicio præsidem constituent. add. *Matth. Stephan. de jurisd. l. 2. 71*
p. 1. c. 1. Interim quæ de Imperatore hæcenus diximus, locum et-
 iam habere videntur in Rege Rom. ita ut circa ejusdem renuntia-
 tionem ac depositionem singulare quid statutum non sit. vid. *cit. 72*
Steph. l. 2. p. 1. c. 2. n. 76. Simili modò non adeò liberè Electores
 aliive Principes Imperii à dignitatibus officiisq; suis inviti possunt
 removeri, sed requiruntur quædam, quæ infra uberius demonstra-
 bimus. De abdicatione Ducum Circulorum adsunt verba expres-
 sa in *R. J. de Anno 1555. §. 74.* Neben dem soll es auch iederzeit zu der
 Kreisstände Willen und Gefallen stehen / ihrer Gelegenheit nach / einen

Obersten seines Amtes zu erlassen / und einen andern an seine statt zu
 73 setzen. Cæterum de officialibus, in minoribus dignitatibus &
 officiis constitutis, res non adeò difficilis erit. *Grænew. de LL. abrog.*
ad l. 3. C. quor. appell. non recip. Sande dec. Fris. l. f. tit. ult. def. ult. Quam-
 vis enim plures reperiantur non ignoti nominis Jcti statuentes, su-
 70 periori regulariter non licere officia (etiam ad beneplacitum con-
 cessa) pro lubitu revocare. vid. *Boer. dec. 29. § 149. n. 11. ubi n. 19.*
 subjicit, officia regia in regno Franciæ adeò perpetua esse, ut pro
 matrimonio in vitâ officiariorum habeantur. *Mench. l. 1. arbitr.*
 70 *qu. 55. n. 12. § qu. 69. ut § Conf. 1033. n. 24. Thom. Merckelb. ap.*
Klock. v. 1. conf. 32. n. 13. imò plures sint, qui statuunt, officia non
 posse vacare, nisi morte, renuntiatione aut delicto, *arg. c. 16. de R.*
 74 *J. in 6to. add. Bodin. de Rep. l. 4.* Non obstantibus tamen horum
 rationibus, contrarium verius putamus, ita ut princeps, seu alius
 constituens, officialem, libero arbitrio constitutum, etiam sine causâ
 70 dimittere possit, cum revocando officium jure suo utatur, nemi-
 niq; faciat injuriam. *Myl. ab Ehrenb. Hyparch. c. 4. n. 6.* Sicuti enim
 resignatio est liberi arbitrii à parte officialis, uti supra deduximus,
 modò si res amplius non est integra, indemnitas ratio habeatur,
 ita constituens quoque non deterioris erit conditionis. Accedit
 natura mandati, in constitutione officiorum plerumq; interve-
 nientis, quod pro lubitu uterq; contrahentium revocare potest.
add. l. 12. §. 16. mand. Mantic. de tac. § ambig. conv. l. 2. t. 21. n. 4.
 Neq; etiam officialis, cum ita non lege quâdam, sed voluntate con-
 stituentis ex beneplacito seu electione in officio constituatur, tale
 jus acquirit, ut illud invito domino retinere queat, quæ ratio cum
 sit generalis, in quibusvis officiis & magistratibus obtinebit. vid.
 75 *omn. Mev. p. 2. dec. 12. Myl. ab Ehrenb. c. l. c. 3 § 4.* Hinc quoque
 hanc illimitatam revocandi potestatem constituenti non denega-
 mus in officiis, pro quorum impetratione pecunia est data, hæc
 enim non ob id data censetur, ut officialis sibi eorundem admini-
 75 strationem perpetuam atq; irrevocabilem quasi emat, sed ut ad
 eandem saltem præ aliis admittatur, sal vâ in reliquis ordinariâ ne-
 gotii naturâ ac constituentis jure, quod ipsi pretio restituto exer-
 cendum semper integrum manet, nisi aliud expresse actum sit.
 76 *add. Tap. ad l. f. de Const. Princ. p. 2. c. 9. n. 75.* Contra ea autem, quæ
 hæctenus dicta sunt, nos parum movet, contraria dissentientium
 ratio, quod scil. remotus ab officio censeatur remotus ob deli-
 77 ctum quoddam in eo commissum. Nam libenter concedimus ob
 talem

talem præsumtionem, Principem aliumve constituentem non facile ad depositionem sine justa causa descendere debere. *Tap. c. l. n. 78.* interim tamen illud ipsum eidem non est penitus denegandum, cum, utendo suo jure, nemini faciat injuriam. *l. 13. §. 1. de injur. add. Bald. in l. 8. C. de prec. Imp. off. n. 3. Myl. ab Ehrenb. c. l. c. 4. §. 2. in f. careatq; gravamine, cui deest invito superiore retinendi jus Mev. c. l. n. 6.* Modò (1) illa depositio revera non sit conjuncta cum ignominioso aliquo degradationis actu, quem sine causâ adjectum omninò reprobamus. *Sande decis. Fris. l. 5. tit. 10. def. ult. Grænew. & Mev. c. l.* sed prius audiri hoc casu debet officialis cum suis defensionibus per remedia juris ordinaria, nec sine causâ degradari. Et (2) lex vel consuetudo munia non fecerit perpetua, tunc enim revocationi sine causâ non est locus *Id. c. l. n. 3. §. 6.* Multò minus autem dubii est, si quælibet pars pactis sibi renuntiationem reservaverit, certisve temporum terminis circumscriptis, quò in casu etiam incluta hujus Academiæ Facultas Juridica haud ita pridem respondit: *Daß Beklagte/ vermittelst der von Klägern in seiner deduction selbst zugestandenen civilen dimission und angegebener vorbeschehener vierteljähriger Aufkündigung/ seines Syndicats gestalten Sachen und Umständen nach zu erlassen berechtigt gewesen/ dahero sie über die aufgekündigte Zeit den versprochenen Gehalt zu zahlen nicht schuldig.* *Add. Mev. p. 3. dec. 61.*

78

79

Quod hætenus autem de officiis civilibus diximus, non incongruè quoque aliquo modo poterit extendi ad militares, ita ut resignare quidem sine superioris consensu non, abdicari tamen etiam sine, atq; exauctorari cum causâ validè possint: vid. quoad exauctorationem *l. 7. de re mil.* ejusq; formam ac solennia *ap. Petr. Greg. synt. jur. un. l. 30. c. 31. n. 11.* Atq; hæc etiam de objecto personisq; dicta sufficiant, progrediendum nunc ulterius erit ad

80

CAP. III.

De Abdicationis Formâ, Effectu, Affinibus & Contrariis.

S V M M A R I A.

Num. 1. Abdicationis requisita variant. *2.* In genere requiruntur ad resignationem (1) libera voluntas & quæ huic contraria? *3.* (2) facultas renunciandi. *4.* seq. (3) Fiat vel in manus constituentis. *6.* Notatur Paulus IV. Pontif. *7.* Vel necessarii successoris. *8. & 9.* Quænam feuda in nostro Imperio

D 3

perio

perio possint reinfeudari? 10. (4) tempestivè & 11. (5) officium sit proprium. 12. Papa resignat liberè, & an Cardinalium acceptatio necessaria sit? 13. Requisita specialia resignationis restrictæ. 14. seq. Causæ renuntiationis Episcoporum &c. 17. Quid in nostris Ecclesiis hîc obtineat? 18. seq. Quid in abdicatione Imperatoria? 22. Causæ abdicationis debent proponi, atque 23. approbari. 24. Renuntiationi legitimæ constituens omninò consentire debet. 25. Ubi consensus talis necessarius non sit? 26. Quando apud clericos consensus hîc interponi debeat? remissivè. 27. Imperator renuntiat cum consensu Electorum, exemplo Caroli V. 28. Quid hîc circa Electores & Principes Imp. Ecclesiasticos obtineat? 29. Unde hi suam dignitatem ac officia hodiè accipiant? 30. Illorum renuntiationi & Pontifex & Imp. hodie consentit. 31. Requisita specialissima resignationis (1) Episcoporum. 32. Contenta 2. regg. Cancell. Rom. de infirmis, & de publicandis resignat. 33. Clericus malè renuntiat in manus laici. 34. (2) Electorum Principumq; Imp. 35. (3) Ducum Circulorum. 36. Progressus fit ad formam depositionis. 37. Formatur triplex personarum ac officiorum classis. 38. Quid requiratur ad depositionem Principum independentium. 39. Regula generalis circa eandem. 40. Quomodo Pontifex possit deponi? 41. notatur Thesaurus. 42. Requisita ad depositionem Pontificis, Cardinalium, Episcoporum &c. necessaria. 43. Si persona Ecclesiastica deposita sit incorrigibilis, tunc, juxta Canones, degradatur. 44. Quid hîc obtineat in clericis Protestantibus? 45. Depositio Electorum Principumq; Imperii. 46. Non possunt pro lubitu devestiri. 47. neque ab Imperatore solo. 48. Notatur Caroli V. factum. 49. Quomodo Status Imp. tali præjudicio obviam iverint? 50. Adjiciuntur speciales quædam causæ, ob quas prædicti Status suis dignitatibus ac officiis possint privari. 51. Quatenus Imperator personas illustres Ecclesiasticas possit privare dignitate & officio. 52. Quod tamen secus est in nostris & Reformatis personis Ecclesiasticis. 53. Ad depositionem prædictarum Ecclesiasticarum personarum, Catholicæ religionis, requiritur & Pontificis & Imperatoris consensus. 54. Adducitur historia exaugurationis Coloniensis Archi-Episcopi. 55. Querelæ tunc temporis quorundam Statuum ob eandem. 56. Progressus ulterior fit ad depositionem minorum officialium pœnæ loco faciendam, ejusdemq; requisita. 57. Suspendio ab officio non debet fieri sine causâ. 58. resignatione omne amittitur jus pristinum. 59. Resignatio ultra resignatâ non extenditur. 60. Quid de resignatione conditionatâ aut reservatâ. 61. Post renuntiationem ad resignantem nullum pertinet periculum. 62. Neque ullus datur regressus. 63. Resignans tamen poterit de novo ad officium vocari. 64. Olim resignantibus clericis, juxta provisio erat faciendâ, non verò hodiè. 65. Effectus depositionis, tam 66. illius quæ sine culpâ præcedente, quàm quæ 67. ex delicto & culpâ præcedente fit. 68. Quando depositus ad officium possit redire? 69. An officialis restitutus de novo jurare debeat? 70. Effectus depositionis clericorum juxta Canones. 71. Qui aliquo modo diversus est à nostrarum Ecclesiarum usu. 72. Depositio simplex regulariter non mutat forum, secus ac 73. Degradatio. 74. Hujus Effectus. 75. Clericus degradatus, quando judici seculari traditur, pro eodem intercedi debet. 76. An,

76. An, si à statuto nobilis ab officiis excluditur, ad illa privatus nobilitate admittendus sit? remissivè. 77. Officialis injustè depositus quibus remediis utatur? 78. An clericus realiter degradatus possit appellare? 79. Affinia depositionis ac degradationis. 80. Contraria horum actuum. 81. Quomodo Doctor semel degradatus iterum possit doctorari? 82. Formula restitutionis. 84. Conclusio.

Abdicationem igitur ubi vis locum habere, superius adducta factis demonstrant. Ut tamen ea licitè fiat, requisita pro diversitate dignitatum atque officiorum, ut & abdicationis ipsius, varia quoque deprehenduntur, horumq; alia esse in abdicatione spontaneâ alia in coactâ, eâque vel simplici, vel qualificatâ seu cum degradatione conjunctâ, cernimus. Et quidem ad quamvis resignationem in genere sine dubio necessarium est, ut (1) fiat liberè ac spontaneè, nec sit vi, metu, dolove extorta, arg. c. 10. de ren. c. 2. § 4. de his quæ vi &c. Petr. Greg. cit. loc. l. 17. cap. 17. num. 1. Barbos. jur. Eccl. p. 3. c. 15. n. 116. aliàs enim vel ipso jure nulla est Azor. Instit. mor. l. 7. c. 26. qu. 3. Barbos. c. l. Rebuff. prax. benef. tit. de caus. resignationem irritantibus, per tot. add. l. 7. de dol. vel iterum rescindenda t. t. ff. quod vi metusve caus. Petr. Greg. c. l. c. 18. n. 2. § omn. Gallerat. de ren. t. 1. l. 3. c. 11. metumq; vel vim talem inferentes, de jure Canon. præter pœnam excommunicationis, suspensione aut privatione beneficii puniuntur. vid. c. 2. de pœn. in 6to. (2) Ut resignaturus gaudeat potestate atq; facultate renuntiandi. vid. quæ cap. præc. diximus. (3) Ut resignatio modo fiat in manus (a) illius, qui instituendi potestate pollet, (qualis est regulariter confirmans, non eligens. Gallerat. de ren. cent. 1. renunt. 30. n. 11.) aliter enim resignando nihil agitur, imò punitur contra-faciens l. f. C. de defens. civ. Rebuff. c. l. t. de resign. expressâ n. 14. vide tamen de renuntiatione beneficiorum tacitâ Petr. Greg. c. l. l. 17. c. 17. n. 22. Quod adeò verum est, ut licet quis vendendi vel resignandi jus habeat in favorem alicujus, non prius tamen is, cui resignatur, jus ad munus consequatur, quàm constituens resignationem in suas quasi manus receperit, aut venditionem approbaverit. Quamvis enim officia quædam ita comparata sint, ut eorum resignatio regulariter libera esse soleat, interim tamen nihilominus munerata alia quasi adhuc censentur in patrimonio Principis aut alterius constituentis, atq; saltem eorum exercitium aut administratio officialibus concessa, quæ in calu resignationis omninò non ad alium quàm quasi proprietarium redire debet, qui deinde
offi.

officium sibi resignatum eodem modo, ad preces abdicantis vel vendentis in resignatarium vel emptorem rursus confert, quo illud resignans prius habuit. vid. *Perez. ad tit. C. de agent. in reb. n. 5.*
 6 add. *Gallerat. de renunt. cent. 1. ren. 30. n. 5.* Cæterum ex dictis patet ridicula Pontificis Romani, Pauli IV. circa talem resignationis actum tempore Ferdinandi I. excitata controversia, quã contende-
 bat, Carolo V. non licitum fuisse coronam Imperialem in alterius quã suas deponere manus, quibus etiam motus diu Gusman-
 num, Ferdinandi legatum, pro Cæsareo admittere recusavit, rectè tamen contradicente & tandem quoque obtinente prædicto Im-
 peratore. vid. *omn. Limn. ad Capit. Ferdin. I. verb. obangeregtes Rensertum. n. 20.* add. *Schwed. Inst. jur. publ. p. spec. sect. 1. c. 32. n. 3.*
Thuan. l. 21. Wolff. tom. 2. rer. memorab. p. 814. Omn. Obrecht. dis-
 7 *sert. de abdicat. Carol. V. c. 3.* Vel (B) in manus ejus, ad quem suc-
 cessio aliàs immediatè atq; necessariò perventura est, qualis est Rex Rom. si quis adsit, cui Electores electione suã jamdum jus suc-
 cedendi concesserunt, atq; proximi agnati aliive necessarii succes-
 sores: Hinc neq; illos excludimus, qui dignitates ac officia sua feudi
 jure aliunde recognoscunt, ut sunt Electores seculares atq; Prin-
 cipes Romani Imperii. *Struv. Synt. J. F. c. 3. aph. 7.* In quorum arbi-
 trio est, velintne in manus domini, scil. Imperatoris renuntiare,
 8 an proximorum agnatorum. *Struv. c. l. c. 12. aph. 14.* Hãc saltem
 inter Electores prædictos cæterosq; Principes Imperii observatã
 differentiã, quod, si accidat, ut resignans nullos habeat capaces
 successores, atq; ita tali resignatione feudum ad Imperatorem re-
 vertatur, dignitas Electoralis eidemq; annexa jura necessariò al-
 teri in feudum sint concedenda (excepto noviter instituto Ele-
 ctoratu octavo, cujus reinfeudatio lineã Heidelbergensi aut Wil-
 helminã Bavaricã penitus extinctã per *Instr. pac. art. 4.* expressis
 verbis prohibetur. *Schwed. Inst. jur. publ. part. sp. s. 2. c. 3. n. 8.*)
Limn. ad Capitul. Carol. V. verb. Fürstenthum. Schüz. de stat. rei Rom.
 9 *vol. 2. Disp. 7. th. 17. l. b.* Cum econtra, propter nimiam diminutio-
 tionem publicorum reddituum, jam à Maximiliani I. temporibus
 aliud statutum sit, circa reinfeudationem aliorum Ducatum &c.
 hinc sæpius cautum reperimus. *Ihro Majestät wolle die heinge-
 gefallene Lehen zu Unterhaltung des Reichs einziehen und incorpori-
 ren / bis so lange dasselbige zu Wesen und Aufnehmen komme.* vid.
Reinking. de reg. sec. Eccl. l. 1. cl. 2. c. 9. n. 164. Rosenthal. de feud.
 c. 10.

c. 10. concl. II. n. 11. add. Capit. Ferdinandi II. verb. *Das die Lehen.*
Limn. c. l. quamvis huic sanctioni ob varias confraternitates, Imperatorias expectativas ac alias reinfudationes, effectus adhuc ha-
 tenus defuerit. (4) Ad resignationem in genere requiritur, ut fiat 10
 tempestivè, ita ut neq; constituentis neq; Reipublicæ neq; Ecclesiæ
 interfit, resignatum officium per alios expedire. Quod si enim e. g.
 Princeps, eò tempore renuntiet, quò ob ingruentes rerum necessi-
 tates maximus ejus possit esse usus, nullusq; reperiat, qui vi-
 cem ejus cum laude ac Reip. utilitate replere possit, quamdiu in
 hujusmodi statu civitas est, renunciaturus audiendus vix erit,
 quin potius invitus retinendus. Atq; deniq; (5) ut jus resignan- 11
 dum non sit alienum, sed proprium, renuntiatio siquidem est juris
 proprii dimissio. Add. *Petr. Greg. c. l. 17. c. 17. n. 15.*

In specie autem quoad resignationes clericorum (excepto 12
 Pontifice M. qui Cardinalibus saltem sententiam suam declarato-
 riam de Papatu renuntiando, ut ad alterius Pontificis electionem
 illico procedere possint, declarat; Non enim de Jure Can. accepta-
 tio Cardinalium necessaria videtur, sed Pontifex simpliciter de-
 clarare potest, se velle Pontificali dignitati renuntiare, hocq; mo-
 do intelligendum esse verbum, liberè, quo utitur *c. 1. de ren. in 6. post*
Burf. Paris. tradit Barbos. l. 1. Jur. Eccl. c. 2. n. 212. seq. add. Ziegl. ad Lan-
celot. Institt. Jur. Can. l. 1. tit. 19. §. 12.) aliorumq; quibus vel ab ini-
 tio fulcipiendi officii aut dignitatis necessitas incubuit, vel resigna-
 tionis libertas aliàs pacto, lege aut consuetudine restricta est, indi-
 stinctè requiruntur (1) legitimæ & urgentes abdicationis causæ, 13
 quæ sicuti pro diversitate officiorum variant, ita sigillatim ac in
 universum recensendæ vix erunt, earumq; determinationem om-
 nium tutissimè arbitrio illius, qui easdem cognoscit, dijudican-
 das relinquimus. Sanè Episcopis aliisque hujus ordinis *in c. 10. de*
de ren. sex præcipuè causæ ascribuntur, quarum (1) est debilitas 14
 corporis, talis scil. quæ officii administrationem ac exercitium im-
 pedit aut saltem difficile reddit, cui in *d. c.* annumeratur sene-
 ctus, quæ & ipsa morbus est, cum autem ea de Jure Canon. tam
 præcisè definita non sit, igitur potissimum respiciendum putamus
 ad statum ipsius Episcopi, qui si ita comparatus sit, ut Ecclesiæ nihilo-
 minus utilis esse possit, Coadjutore potius est sublevandus *c. 1. de*
renunt. Barbos. Jur. Eccl. l. 3. c. 15. n. 90. & ad c. 3. de eod. Non secus
 ac in Jure civ. senes haud excusantur à muneribus, quæ senectuti

E

CON-

- conveniunt, atque ubi maximè senilis prudentia requiritur. *Brunnemann. ad tit. C. de Dec. n. 93.* Impedimentum enim quodvis non ulterius excusationem præstat, nisi quousq; impedit. *Stryck. tr. de jur. sens. disp. 4. c. 2. n. 43. Brunnem. ad l. 2. C. de vacat. mun. num. 6. add. l. 2. §. 7. ff. eod. l. 3. C. qui morbo. Ziegler. ad Lancel. Instit. Jur. Can. l. 1. tit. 19. §. 3.* (2) Imperitiâ enormis eorum præcipuè, quæ ad officii exercitium requiruntur. vid. tamen *cit. c. 10.* (3) Conscientia criminis, scil. talis, ob quod officii exercitium post peractam pœnitentiam impeditur (4) Irregularitas (5) Malitia plebis, cujus causâ gregi sibi subjectæ doctrinam amplius Episcopus dare nequit. (6) Deniq; scandali datio, de quibus omnibus videatur *Innocent. in cit. c. 10. §. de renunt. ibiq; Canonist. ac inter eos Innoc. IV. Barbof. Panormitan. Alteserr. Wagnereck. in summ. atq; præprimis Gonzal. Tellez.* ubi insimul has causas per exempla declarat. Utrum verò tali causarum determinatione aliæ similes in renuntiationis admissione excludantur, meritò dubitatur, quamvis negativam analogiæ juris atque intentioni Canonum magis consentaneam esse statuamus, nec obstat *d. c. 10. §. verum. §. de ren.* ubi dicitur, ob alias causas renuntiationem affectantes audiendos non esse, causæ enim ibi intelliguntur diversæ, hinc *Lancel. lib. 1. Inst. Jur. Can. tit. 19. §. 7.* tradit, quod laboris declinandi gratia renuntiatione non valeat. neque enim hæc est causa, illis expressis similis, *Conf. Ziegl. in not. ad d. §.* ubi tamen exemplum ex actis Ephesinæ Synodi 3. Oecumenicæ de quodam Metropolitano recenset, qui curas molestiasque, quas Episcopale munus afferebat, non ferens, libello oblato, ab Episcopatu ultrò se abdicavit. Cæterum quoad nostras Ecclesias tam accurata causarum specificatio edita non est, atque regulariter in genere dicendum, quoties vel utilitas ac necessitas Ecclesiæ, vel ipsius ministri propria salus, resignationem svadet, toties eadem ab eo, qui jurisdictionem Ecclesiasticam habet, admitti debet, per ea quæ supra ex *Carpzov. def. Eccl. 125. §. Stryck. ad Brunnem. Jus Eccles. l. 2. c. 4. th. 14.* aliisq; prolixè deduximus.
- 18 Neq; etiam causæ abdicationis Imperatoriæ expressè determinatæ leguntur, sed earum dijudicationem Electorum collegio meritò relinquimus, à quibus illæ, sive in se sint prægnantes, sive pro talibus ab iisdem habeantur, admitti possunt. *Limn. ad Cap. Ferdin. I. verb. obangeregtes Röm. Keyserthum. n. 19. in fin.* Quamvis enim in *Rec. Imp. de anno 1559. pr. verb. aus mercklichen / grossen / tapfern*

topfern und trefflichen Ursachen / tres præcipuè resignationis Caroli- 19
 næ causæ, senectus sc. sexagenaria, debilitas corporis, viriumq; in-
 dies crescens decrementum, exprimantur (vid. tamen *Obrecht. diff.*
de abdic. Carol. V. c. 2.) ex tamen semper ac unicè abdicacionem 20
 non inducent. Quid nimirum, si Imperator in senectute quidem
 tali constitutus, aliove incommodo laborans, Reip. nihilominus
 utilis esse possit? Sanè, sicuti hoc in casu Episcopis Coadjutor ple- 20
 rumque adjungitur, sic quoque Ipsi Rex Rom., si ita Electori-
 bus placuerit, addi poterit. vid. omn. *Limn. c. l. Conring. ad Lamp.*
l. 3. c. 2. n. 9. Exemplum rejectæ abdicacionis quidam adducunt 21
 in Henrico II. Imp. qui, cum, ut monachus fieret, Argentora-
 tum concessisset, à Statibus ejus conatui contradictum, atque
 ad administrationem Imperii revocatus est, *Limn. c. l. num. 5.*
 Sed de hujus historiæ veritate valdè dubitat *Obrecht. c. l. c. 1.* Ut
 autem hæ causæ rectè cognosci possint, sicuti in aliorum, ita 22
 quoque Imperatoris resignatione, requiritur earundem ab abdicac-
 turiente facienda propositio, has deinde examinant Electores, ac
 postea deniq; pro ratione qualitatis atq; circumstantiarum vel ad-
 mittuntur vel rejiciuntur. add. *cit. R. J. verb. mit Vorwissen des H.*
Röm. Reichs Churfürsten.

Cæterum causis ita legitimè propositis, examinatis atq; ad- 23
 missis, accedere deinde debet (2) consensus illius, qui prius re-
 signantem instituit, aut instituendi potestatem habet. vid. *c. 4.*
§ 8. de ren. (qui consensus, antequam intervenerit, resigna-
 tio quidem valida est in præjudicium resignantis, interim ta- 24
 men per constituentem adhuc poterit repudiari. *Petr. Greg. c. l. 17.*
c. 17. n. 23. Barbof. Jur. Eccl. l. 3. c. 15. n. 18. Garcia de Benef. p. 11. c. 3.
§. 3. n. 220. Idem quoque obtinet in resignatione factâ coram alio
 quàm collatore, ita ut hic resignationem ratam habere possit, &
 eum, qui ita renunciavit, etiam invitum privare. *Laymann. Theol.*
mor. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 4. Ex quibus patet, veram officii vacationem
 haud induci per resignationem factam coram Notario & testibus,
 sine superioris consensu. *Wames. cons. 247. n. 22.* Hic autem, si justa re- 24
 nuntiationis causa adsit, eam omninò necessariò admittere debet,
 atq; si malitiosè recuset, ad id cogendus est. *Gl. ad cit. c. 4. verb. in-*
consultò. Layman. c. l. Hæc verò Canonistæ non extendunt ad 25
 eum, qui per literas Pontificis saltem jus ad rem seu beneficium
 consecutus est, cui impetrans etiam sine consensu legitimè renun-

- tiare dicitur. vid. *Laymann. c. l. § Barbos. passim.* quod alii etiam ad jus dubium ac litigiosum referunt, quatenus scil. resignatur litiganti non tertio. *Rebuff. prax. benef. tit. de resignat. expressâ n. 12.*
- 26 *Gallerat. de renunt. t. 2. cent. 1. ren. 31. n. 12.* Quando autem apud clericos juxta Canones ille consensus interponi debeat, ex Constitutione Gregorii III. *de public. resign. incip. demonstrat Barbos.*
- 27 *Jur. Eccl. l. 3. c. 15. n. 113.* Ex dictis igitur liquet, neq; Imperatoris Romani abdicationem procedere, nisi interveniente consensu Electorum, prout jam antea in c. 1. demonstravimus, quod idem Carolus V. benè prospiciens, in Imperii Romani atq; regnorum hæreditariorum abdicatione, plane diverso resignandi modo usus est. Cum enim antea Philippo II. filio hæreditaria regna, saltem præcedente aliquâ subditorum certioratione atq; quibusdam solennitatibus, tradidisset, tandem reliquum vitæ tempus sibi imposterum daturus, literis primò hoc suum propositum Ordinibus Imperii explicabat, *sed cum* (verba sunt Thuani) *minimè ignoraret, secundum Deum, penes Septemviros, à quibus in Casarem electus, eligendi, cessionis atq; abdicationis accipiendæ, omne jus residere, idq; citra eorum consensum ac auctoritatem fieri non posse sciebat, honorificam ad eos adornaverat legationem.* Hæc cit. *Thuan. ad ann. 1555. in fin. add. Gregor.*
- 28 *Leti in vita di Filippo II. Rè delle Spagne p. 1. § Obrecht. c. l.* Interim tamen adhuc dubii quid facit, investitura Electorum ac Principum Imperii &c. Ecclesiasticorum. Illos siquidem duplicem personam, aliam scil. ratione Ecclesiæ, aliam ratione territorii, cui præsent, præsentare, notum est. *Gastel. de stat. publ. Europ. nov. c. 15. pr.* Illam accipiunt hodiè, deplorabili Germaniæ fato, regulariter à Pontifice M. hanc verò ab Imperatore Romano, nexu interim adeò inseparabili, ut licet in se officia sint diversissima, unum tamen ab altero esse nunquam possit, isq; quem Capitulares in Archi-Episcopum elegerunt, Electorali dignitate atq; regalibus ab Imperatore exornari omninò debeat. *Hermes. fasc. jur. publ. c. 13. n. 30.* Jam autem alia resignationis forma est in Episcopis ratione Ecclesiasticæ dignitatis, alia ratione secularis. Sanè sicuti nullâ hætenus Imperii lege, hoc directò determinatum est, ita, meo quidem judicio, Electores Ecclesiasticos communi Episcoporum regulæ subjiciendos
- 30 putarem. *Add. Sinolt. Schüz. c. l. disp. 7. th. 6. lit. A.* ita tamen, ut ob duplicem, quam repræsentant, personam, quoad consensum utriusq; quoque conferentis rationem habeant. Ex hisce interim patet, longè

longè faciliùs posse renuntiare Electores Principesq; Imperii purè seculares, quam Ecclesiasticos, utpote ad quorum abdicationem, quoad hodiernam Pontificum praxin, prægnantissimæ requiruntur causæ, canonum autoritate corroboratæ, Papæq; insimul approbatione munitæ, quæ tamen omnia ad Protestantium Episcopatus extendenda non sunt.

Cæterùm præter jam adducta in specie adhuc in resignatione 31
Episcoporum &c. requirunt quidam, ut illa fiat (1) in scriptis per
c. 11. c. 7. qv. 1. ne scil. postea facta revocetur in dubium, & si vo-
luerit postmodum resignans beneficium repetere, propriâ scriptu-
râ ei possit obviari, quod tamen, secundùm Canones de formâ es-
sentiali esse, vix asserere auserim, contr. *Rebuff. prax. benef. tit. ra-
tione personæ. num. 17.* (2) ut observentur regulæ 2. Cancellariæ 32
Rom. quarum prima de infirmis resignantibus coram Pontifice in
favorem ita constituit, ut collatio facta in vim resignationis, vel
resignatio in favorem, non valeat, nisi resignans in infirmitate
constitutus, supervixerit per 20. dies. Rationes hujus regulæ &
ubi obtineat? vid. ap. *Gomes. ad eand. ut S. Petr. Greg. c. l. 17. c. 18.
n. 7.* Altera verò, ut beneficiorum quorundam resignatio intra cer-
tum tempus publicetur, de quibus omnibus vid. *Rebuff. c. l. in
regul. de publ. resignat. Barbos. Jur. Eccl. l. 3. c. 15. n. 187. Gallerat.
c. l. ren. 31. n. 20.* aliosq; passim. (3) ut non fiat in manus laici
c. 8. §. de renunt. Hoc enim factò, beneficium non tam virtute re- 33
nuntiationis, quàm in pœnam, vacat, quia ex eo, quod in manus
laici renuntiat clericus beneficium, grave crimen committit,
cum tot Juris Canonici sanctionibus legibusq; prohibitum sit, ne
liceat beneficia accipere à laicis, aut in eorum manus renuntiare,
ut post multos allegatos latè probavit *Gonzal. Tellez. ad c. 43. §.
de elect.*

Sic quoq; resignatio Electorum Principumq; Imperii in specie, 34
fieri debet bonâ fide, & non in fraudem Imperii ac Imperatoris
Aur. Bull. c. 14. per tot. ibiq; Dd. Quemadmodum etiam resignatio 35
Ducum Circulorum ipsis libera quidem est, ne tamen fiat intra
annum suscepti officii. *Recess. Imp. de anno 1555. §. Neben dem soll es
auch. 74. verb. So soll auch entgegen der Oberste zu solchem Ampt
nicht für und für verbunden seyn / sondern dasselbe nicht länger / dann
seine Gelegenheit / doch nicht weniger als ein Jahr lang / zu tra-
gen / schuldig seyn. Add. §. 75. ubi forma hujus abdicationis ita de-*

scribitur: Und da einer diesem Ampte nicht länger vorseyn wolte / soll er dem ausschreibenden Krenß-Fürsten solches 6. Monat zuvor zu er-
 leihen geben/die andern Krenß-Stände zu beschreiben/oder da der aus-
 schreibende Krenß-Fürste selbst ein Oberster wäre/das er auch zuvor die
 andern desselbigen Krenßes-Stände gleicher Gestalt beschreibe/und vor
 ihnen sein Ampt auffage/darauf sie alsobald einen andern an des Abges-
 standenen statt zu setzen. Add. §. 76. ubi de resignatione illorum, qui
 hisce Ducibus adjuncti sunt. Atq; hæc de renuntiationis formâ.

- 36 Quemadmodum autem alios non nisi extraordinariè, alios
 saltem difficulter, alios deniq; pro lubitu deponi posse, antece-
 dens caput demonstravit; ita triplici huic classi, triplicem quoq;
 adscribimus formam. Priori subjicimus omnes principes neminem
 37 in hisce terris agnoscentes superiorem, quò respectu etiam ipsum
 Rom. Pontificem ratione potestatis secularis talem vocare posse-
 mus, si illa potestas ullo modo ab Ecclesiastica separanda esset,
 quod cum fieri nequeat, ac secularis dignitas ab alterâ dependeat,
 alteri classi, cæterisq; Episcopis veniet annumerandus. Secundæ,
 omnes dignitates atque officia Ecclesiastica, cujuscunq; sint ordi-
 nis, nec non Principes, aliosq; feudi jure officia & dignitates suas
 aliunde recognoscentes. Tertiæ deniq;, officiales & ministros mi-
 nores, respectu scilicet depositionis simplicis, quæq; non in modum
 poenæ peragitur, aut cum degradatione conjuncta est.
- 38 Quod priorem classem concernit, meritò exauçtorationem
 Principum independentium remedium aliquod extraordinarium
 vocavimus, unde insimul patebit, quàm ardua illa sit, atq; non adeò
 temerè suscipienda, sed prius omnia tentanda, quàm ad hujusmodi
 præcipitium perveniatur. Neq; enim quasvis causas depositioni
 tali aptas esse statuimus, sed gravissimæ & prægnantissimæ sint
 oportet, ex quibus totius Reip. salutis inevitabile periculum immi-
 net. Cum autem illæ expressis regulis haud determinantur, atq;
 39 per consequens easdem sigillatim hic recensere prohibeamur, igitur
 sufficiat nobis generalis regula, quod, quoties Rex aut Impera-
 tor, rejectis omnibus admonitionibus, abscissâ subditis omni aliâ
 refugii viâ, talem se in Rep. gerat, ut ex ipsius irregulari regimine
 salus totius populi exitiale sentiat malum, damnumq; vix reparabi-
 le, nullaq; speranda sit melioris frugis recuperatio, toties tandem,
 perpensis probè singulis, communi vel omnium statuum, vel saltem
 eligentium consensu, ad extraordinarium istud remedium refugien-
 dum

dum sit, quæ omnia Wenceslai atq; Adolphi Nassovii, aliorumq; exauctorationes, non nisi gravi consilio, tentatisq; prius omnibus, susceptæ, sufficienter confirmant. vid. *Schwed. c. l. p. 1. s. 1. c. 32.* aliique supra allegati. *Et omn. Heiss. dans l'histoire de l'Empire part. 2. livre 4. p. m. 47. seq.* ubi de materiâ abdicationis Imperatoriæ plura.

Quicquid porrò Canonistæ circa remotionem Pontificis statu-⁴⁰ tuant, eamq; tam arctis limitibus circumscribant, ut ipsius causa in sola ferè hæresi consistere debeat, aliasq; Papæ culpas redargue- re omnibus mortalium, juxta eosdem, videatur prohibitum, cum cunctos ipse judicaturus, à nemine sit judicandus, nisi deprehenda- tur à fide devius. *c. 6. dist. 40.* (cujus tamen auctoritatem ne ipsi quidem Pontificii scriptores omnes agnoscunt. vid. *Barbos. ib.*) Nos inde meritò cum *Gloss. ad cit. c. 6. dist. 40.* recedentes, non ob hæresin saltem, sed quodcunq; crimen notorium, quò scandaliza- tur Ecclesia, haud secus ac cæteros Episcopos, illum posse accusari atq; deponi, judicamus. Quo fundamento etiam innitens Otto M. Imp. Johannem XII. Pontificem convocatâ Synodo, ideò, quod sacrilegii, incestus, homicidii ac perjurii crimine imbutus esset, re- movendum curavit. vid. *Carpz. ad L. Reg. Germ. c. 2. s. 4. n. 14.* *Et Heiss. c. l. p. 1. l. 2. p. 112.* quod factum injustè reprehendit acutissimus ⁴¹ aliàs Thesaurus, in vitâ Adelberti II., quamvis idem penitus negare nequeat, crimina prædicto Innocentio objecta, à veritate forsitan adeò aliena non fuisse. add. *cit. à Carpzov. Anton. de Rosell. de potest. Imp. ac Pap. p. 1. c. 61.*

Ut autem depositio Pontificis, Cardinalium, Episcoporum ⁴² aliarumq; personarum Ecclesiasticarum ritè fiat, itidem requirun- tur (1) prægnantes causæ ac delicta graviora. *c. 6. de pæn. Petr. Greg. c. l. l. 31. c. 30. n. 4.* quas sigillatim recenset *Hostiens. in Summ. tit. de accusat. §. quis sit effectus verb. tradunt. Azor. Instit. mor. p. 2. l. 6. c. 7. l. A.* Nam si quis ob aliquam saltem supervenientem infir- mitatem officio suo Ecclesiastico amplius sufficere nequeat, Coad- jutore potius est sublevandus. *t. t. §. de cler. agrot. Petr. Greg. c. l. n. 2.* vid. tamen *c. 3. §. eod. ad quod respondet Hermes fascic. jur. publ. c. 13. n. 31.* (2) ut præcedat causæ cognitio instituenda vel (respectu scil. Pontificis) à Concilio generali, præfide Imperatore, vel (respectu aliorum) mox à Pontifice, mox ab imediatè superiore. Atq; (3) interveniant regulariter admonitionum gradus, vid. *c. 19. c. 11. qu. 1.* quos eundem Ottonem Imp. atq; Imperii Electores ante exauctorationem prædicti Johannis XII. adhibuisse, testis est, *cit. à Carpz.*

- 43 à Carpz. Rosell. c. l. § Platina de vit. Pontif. p. m. 289. Quod si verò persona deposita planè fit incorrigibilis, atq; pro tali per sententiam judicis Ecclesiastici fuerit declarata Zoef. tit. X. de pœn. n. 13. Petr. Greg. c. l. n. 6. in fin. tunc demum remotionem sequitur quandoq; plenaria degradatio. Card. Tusch. pract. concl. 140. n. 1. l. D. cujus formam atq; solennitates jam in primo capite ex c. 2. de pœn. in 6to. adduximus, easq; in omni degradationis canonicæ actu necessarias esse, contra quosdam, statuimus. Cæterùm quæ hæctenus diximus, non incongruè quoque ad ministros Ecclesiarum Protestantium referri poterunt, ita ut causâ justâ, ejusdemq; cognitione prius interveniente, atq; ubi scil. non tam de atrocioribus delictis, quàm pravis moribus, neglecto officio ac vita dissolutâ quæritur, præviis admonitionibus. vid. omn. Carpz. def. Eccl. 112. deponi queant, quod partim ob favorem personæ, partim verò Ecclesiæ introductum esse, idem c. l. egregiè demonstrat. Quid tamen quoad degradationem in nostris Ecclesiis hodiè obtineat, supra jam adductum fuit. Atque hæc de personis Ecclesiasticis dicta sufficiant.
- 45 In Exauctoratione Electorum Principumq; aliorum, feudi nexu quoad sua officia dignitatesq; obstrictorum, ut multis immoremur, non erit necessarium, cum ea ex feudorum principiis naturam suam atq; formam sortiantur. Notum siquidem est, Imperatores Rom. concessisse investiturâ Principibus Imperii Ducatus, &c. cum omnibus pertinentiis & superioritatis juribus, non ad tempus, ut olim, sed perpetuò, unde pro lubitu devestiri, nisi ob feloniam commissam, etiam de plenitudine potestatis non possunt. t. t. de feudis fin. culp. non amitt. locumq; hic habent feudorum circa talem privationem constitutiones, nisi quid specialiter de iis in jure publico statutum sit. Rosenthal. de feud. c. 10. concl. 11. n. 4. p. 41. §
- 47 concl. 42. n. 33. Quemadmodum ergò feudorum regalium apertorum reinfeudationem per Capitulationes Cæsareas ita restrictam videmus, ut ea sine consensu Electorum aut Statuum de novo concedi nequeant. Capit. Ferd. II. § III. §. wenn auch Lehen dem Reich 28. Knipschild. de jur. § priv. Civit. Imp. l. 2. c. 4. n. 46. ita quoque eorum privatio, tanquam res magni præjudicii, soli Imperatori non competit, sed consensus Ordinum, aut ad minimum Electorum accedat, necesse est, juxta Capitul. Leopold. art. 28. Primus quidem, exemplo planè novo, Carolus V. sibi soli præscribendi & privandi licentiam sumxit, quem in hõc puncto secutus est Ferdinandus II.

dus II. qui inconsulto Electorum collegio cæterisq; Imperii Stati-
 bus, re saltem cum nonnullis Electoribus communicatâ, Frideri-
 cum V. Palatinum aliosq; Principes conjunctim unis literis, apud
 Lundorp. tom. 1. l. 6. c. 2. extantibus, proscripsit, atq; feudis rega-
 libus privavit, cui rei non solum Elector Saxoniz & Brandenbur-
 gicus se opposuerunt, sed & ut impostero obviam irent omnes 49
 Electores, Ferdin. III. Capitulationi inseruerunt, ne quisquam ex
 Statibus Imperii, inconsultis Electoribus, proscriberetur, quod re-
 petitum fuit in *cit. Capit. Leopold.*, quo tamen non contenti reliqui
 Imperii Status, suum similiter requiri debere præscitum, postula-
 runt in *monit. Princip. Evangel. ad Capit. Leop. add. Instrument.*
Pac. art. 8. §. habeantur. in quo cavetur, quod in proximis Comitibus,
 communi consensu de modo & ordine in declarando uno vel altero
 Statu in bannum Imperii servando agi statuiq; debeat. *Conf. de*
privazione Electoratum tractat. de Octovir. c. 23. n. 20. seq. Limn.
ad Capit. Ferdin. III. art. 30. verb. Churfürsten. Schwed. de jur. publ.
p. ff. sect. 1. c. 21. n. 2. ubi insimul agit de privatione per bannum 50
 Imperiale. Ex quibus igitur causis alia amittuntur feuda, ex iis-
 dem quoque Principes dignitatibus & principatibus suis meritò
 privantur, hòc saltem observato, præter communes privationis
 causas in nostro Imperio adhuc adjici (1) crimen læsæ Majestatis
A. B. t. 24. (2) declarationem banni. *Erklärung des Land-Friedens*
de anno 1500. verb. was aber Lehngüter. (3) fractionem pacis pu-
 blicæ. *Pac. de anno 1522. verb. so auch in obgemeldten.* (4) con-
 spirationem in collegia illicita. *R. I. de anno 1555. verb. daß auch*
die Obrigkeiten. §. 7. Spreng. J. P. l. 2. c. 41. tit. de causis amitt. feud.
 & quæ aliæ in *Constitt. Imp.* occurrunt. De Archi-Episcopis autem 51
 Electoribus cæterisq; omnibus personis Ecclesiasticis in nostro Im-
 perio, Pontificiæ religioni addictis, secularem simul dignitatem,
 eiq; adhærentia regalia possidentibus, id in confesso est, quod ratio-
 ne solum bonorum Imperio immediatè subsint, eaq; ab illo reco-
 gnoscant; ratione verò suæ personæ, & quatenus considerantur ut
 Ecclesiastici, Papæ Rom. subjaceant, nec Cæsar nec Imperium
 Germ. in eos ullam potestatem habeat, vigore Concordatorum
 Frider. III. cum Nicolao V. Pontif. initorum. Unde quidem Im-
 perator illos, quatenus sunt Ecclesiastici, banno Imperiali ferire ne-
 quit. *Blum. in Proc. Cam. tit. 29. num. 114.* quatenus tamen feuda
 regalia aliaque privilegia ab Imperio habent, eatenus jurisdictio-
 ni

ni Cæsaris subsunt, atq; ab eo, perinde ut alii Principes, beneficiis suis iisdemq; annexis officiis privari possunt. add. *Limn. J. P. c. 3. n. 56. Mynsing. cent. 5. O. 58. n. 6. Blum. c. l. n. 184.* (ubi hæc quidem vera esse dicit in personis Ecclesiasticis Catholicis; Nam Ecclesiasticos cæterarum religionum, æq; ac laicos, per bannum Imperiale à Cæsare proscribi posse, censet, cum Pontificis jurisdictio quoad hos suspensa sit per *R. I. de an. 1555. §. damit auch.*) Quia tamen dignitas Ecclesiastica cum seculari hodiè, uti dictum, cohæret, ad hoc, ut utrâq; prædictæ personæ Ecclesiasticæ priventur, & Pontificis & Imperatoris consensus simul accedat privationi, necesse est. Sane notabilis hæc de re controversia mota est superiori seculo, occasione exauctorationis Electoris Colonienfis, Gebhardi Truchsesii, quam pro more eruditè refert *Thuan. ad ann. 1584. l. 78. seq.* quantumq; præjudicii tali similive Pontificum usurpatione, Caroliq; V. tunc temporis, intuitu magis rationis alicujus politicæ, quàm juris (quod Pontifici eâ in re competere ipse prætendebat) conniventis, orta nobis sit, ipsissimæ eo tempore à quibusdam Imperii Statibus propterea motæ querelæ, satis demonstrant; Novum enim & nusquam auditum in Imperio exemplum dari querebantur, ut Pontifex, ignaro Cæsare, inconsultis tam Ecclesiasticis quàm reliquis Septemviris, pro suâ libidine, Archiepiscopum & Septemvirum inauditum loco ac dignitate submoveret. vid. *Thuan. c. l.* Interim hæc omnia saniori aliorum judicio meritò relinquimus. Cæterum mediæ huic classi etiam subijcimus depositionem minorum officialium, pœnæ loco faciendam, vel cum degradatione conjunctam. Quemadmodum enim illa præsupponit culpam præcedentem sibi proportionatam, ita necessariò quoque requirimus (1) causam satis gravem, atq; etiam interdum infamantem, veram & probatam. *Sande Dec. Fris. l. 5. t. 10. d. 2.* add. *Knipschild. c. l. l. 2. c. 8. n. 167.* ubi aliquas remotionis causas recenset. (2) accurata causæ cognitio itidem præcedere debet, utpote sine quâ de culpæ alicujus qualitate regulariter constare nequit. *Marta Digest. noviss. t. 4. verb. officialis. c. 22.* Illâ autem pendente, jubendus interdum est officialis à muneris exercitio abstinere, usque dum vel condemnatus fuerit, vel legitimè se purgaverit. *v. l. 17. §. 12. ad municip. l. 7. de mun. Sande c. l. Carpzov. defm. Eccles. 115. seq.* add. *dissert. de suspens. ab offic. sub Præs. Dn. Stryck. hab.* ita tamen, ut etiam talis suspensio temerè nunquam fiat, per ea quæ tradit *Gail. p. 2. Conf. 8.*

Conf. 8. num. 72. seq. Plura de degradatione videsis apud *Petr. Greg.* c. loc. ubi infimul de cinguli militaris privatione, atq; *Canonistas* passim.

Abdicatione ita legitimè factâ, resignatarius regulariter ⁵⁸ omne amittit jus ac emolumentum, quod hæctenus in officio & beneficio habuit, ita ut illud ipso facto penitus vacare dicatur, *arg. c. 6. de rescript. in 6to. c. 3. de ren. Wames. Conf. 341. n. 1. Barbof. Jur. Eccl. l. 3. c. 16. n. 148.* Imò ipse Imperator aliæque similes personæ illustres imperium abdicando, aut manifestè pro derelicto habendo, regulariter privatorum conditionem induunt, omniaq; perdunt, quæ ipsis hæctenus ratione illius dignitatis atq; officii competierunt. vid. *Grot. de J. B. & P. l. 1. c. 4. n. 9.* Interim tamen hæc ul- ⁵⁹ tra renunciata non extenduntur, cum renunciatio, utpote stricti juris, in uno, non inducat exclusionem in alio. *l. 21. de S. II. P. l. 13. C. de jur. delib. l. 1. §. 11. de succ. edit. add. Barbof. thes. locupl. verb. renunciatio. ax. 14. §. 16.* Hinc si talis renunciatio fuerit vel ⁶⁰ conditionata, conditione aut pendente, aut penitus non existente, resignatio quoque sub eâ celebrata suos non sortietur effectus. *arg. l. 8. de per. & comm. rei vend. l. 14. de novat. l. 71. §. 4. de condit. & dem. add. Chockier. ad reg. Canc. Ap. 43. n. 15. seq.* Vel reservativa, tunc ea, quæ, consentiente eo qui constituit, in abdicatione reservata sunt, etiam post illam ritè peractam salva manent. Præter ⁶¹ ea quoque per superius dicta ad resignantem officii resignati, post ejusdem realem resignationem amplius non spectat periculum, *arg. l. f. C. de per. tut. neq; etiam regulariter ipsi ad illud datur* ⁶² *regressus. arg. l. 17. §. 1. de acquir. hered. l. 14. §. 9. de Ædil. Edict. l. 11. si quid in fraud. patr. l. 14. l. 29. C. de pact. l. f. C. de pact. pign. c. 3. de renunt. l. 11. C. de R. C. vid. Mev. p. 1. dec. 71. n. 2. & p. 6. dec. 264. Barbof. c. l. l. 16. c. 31. ax. 2. & Jur. Eccles. l. 3. c. 15. n. 155.* (Pœnitentiæ tamen hic locum esse, re adhuc integrâ, statuit cum aliis *Gallerat. de renunt. cent. 1. ren. 30. n. 12.*) Sed pro intruso habetur, qui ⁶³ ulteriori possessioni infistit. *Wames. c. l. n. 2.* Interim tamen liberum est collatori, officium resignatum resignanti iterum de novo conferre, hicq; illud licite recipere rursus potest, licet renunciatio facta fuerit cum juramento amplius non repetendi. *Gonzal. Tellez. ad c. 2. de ren. quod tamen limitant Canonistæ in Episcopo renuntiante ob criminis conscientiam &c. qui de novo neque eligi neque postulari potest, secus si ob plebis malitiam aliamve simi-*

- lem causam resignaverit. *Host. in Summ. tit. de renunt. verb. quis sit*
- 64 *Effectus.* Cæterum hoc adhuc de clericis in ordine constitutis notandum est, olim iisdem resignantibus competentem provisionem fuisse faciendam, ne in ministerii vituperium defectum in temporibus paterentur. *Host. c. l.* Verùm istud post Concilium Tridentinum hodiè amplius non videtur utile, cum secundùm hujus sanctionem *Sess. 21. c. 2. de reform.* nemo ad sacros ordines promoveatur, nisi legitimè constet, eum beneficium Ecclesiasticum possidere pacificè, quod sibi honestum suppeditet victum, neq; illud resignare possit, nisi aliunde habeat, unde commodè vivere queat. *Chockier. c. l. n. 59.*
- 65 Tandem eodem modo, quo per abdicationem spontaneam, officium quoq; per depositionem atq; totalem degradationem vacat, fructus cessant, salarium ordinarium desinit, administrationi interdicitur, ejusdemq; periculum ad deponentem redit, hac saltem intermissione honestam ac inhonestam, quæve ob culpam aliquam præcedentem per modum pœnæ fit, observatâ differentia, quod in illa famæ periculum remotum adeò non maneat, ut
- 66 potius (emeritus præsertim, ein alter zu Ruhe gesetzter Diener) priores honores titulos tenus plerumq; retineat, missione honestâ dimittatur (cujus egregium nobis exemplum suppeditat Alexander Severus Imp. Rom. qui, quoties vivo officiali surrogabat successorem, his eundem dimittebat verbis: grates tibi agit *Resp. Lamprid. in ejus vitâ.*) literis testimonialibus seu honorariis (*Abschieds-Briefen*) instruat *v. l. 7. C. de fid. Instr. l. f. C. de Profess. & Med.* ac deniq; annuo quodam quasi salario (mit Gnaden-Geldern) interdum ipsi prospiciatur; Quod tamen ultimum de illis, qui propriis sumtibus sibi suisq; sufficiunt, vix dicendum. add. *Ordin. Polit. Sax. de anno 1612. tit. Von Consistorial-Sachen / verb. sondern es soll allein derjenige dessen genießen / welcher in Wahrheit einiger Provision bedürftig.*
- 67 In ea autem remotionis specie, quæ ob culpam aut præcedens delictum facta, longè aliter se res habet, neq; dignus est ullo favore, qui se se eodem ex propriâ malitia indignum reddidit. Hinc si officialis removetur ob culpam ratione ipsius officii commissam, neq; ad illud, neq; aliud, de jure civili videtur posse redire *l. 5. C. de div. off. add. omn. Capyc. dec. Neapol. 121. n. 17. seq.* Quod si verò extra officium delictum perpetratum sit, ob quod ab illo excluditur, tunc itidem regulariter quidem ulterior aditus denegatur, *arg. l. 12.*

l. 12. C. de dign. l. 12. C. de Suscept. interim tamen remotus ex special-
 li Principis rescripto, legitime, hoc est, non sub & obreptitiè impe-
 trato, amissum aliudve officium recuperare potest. *arg. l. 11. C. de*
Cohort. l. un. C. de amb. l. 12. C. de Suscept. quod tamen sine gravi
 causâ, perpensisq; benè omnibus fieri nunquam debet. *Matth. Ste-*
phan. de Jurisd. l. 2. p. 2. c. 2. n. 237. Leges enim malè de eò præsu-
 munt, qui semel officio indignus judicatus est. *Brunnem. ad cit. tit.*
C. de divers. off. add. Knipschild. de jur. & priv. civ. Imp. l. 5. c. 10. n. 29.
vid. omn. Stephan. c. l. add. Cothmann. vol. 3. resp. 8. n. 72. Atq; ita
 conciliari possunt textûs aliàs obstantes in *c. l. 5. C. de div. off. § l. 11.*
C. de Cohort. An verò remotus ab officio, ac postea ex gratia singu- 69
 lari restitutus, jurare iterum debeat? multi dubitant, affirmativam
 tamen in suis judiciis receptam esse testatur *Marta. Dig. nov. t. 4.*
verb. officialis c. 37. Idem quoque de Episcopis aliisque clericis de- 70
 positus est dicendum, ita ut restitui nequeant semel dejecti. *vid.*
Franc. de Roye Instit. jur. Can. l. 3. t. 12. Hinc plerumq; apud Ponti-
 ficos in monasterium detruduntur ad poenitentiam agendam, ex
 quò deinde regulariter iterum revocari ad Episcopatum &c. ne-
 queunt. *Barbos. ad c. 11. de ren. & Jur. Eccl. l. 1. c. 8. n. 125. Petr.*
Greg. Synt. jur. un. l. 31. c. 30. n. 6. Ea tamen, quæ ordinis sunt, nec
 non immunitates atq; privilegia tali depositione simplici non
 amittuntur. *Carpzov. def. Eccl. 109. n. 15. & def. 117. n. 3. Zoef. ad*
tit. §. de pœn. n. 6. Hinc clericus depositus verè consecrat, Epi-
 scopus verè ordinat, & confirmat, si adsit debita forma, materia,
 intentio legitima. *Zoef. c. l.* Nostrates verò sacerdotes quod atti- 71
 net, illi, si e. g. ob vitam dissolutam ac scandalosam, officio privati
 sunt, si apparet, eos ad bonam frugem rediisse, non rarò sacris ite-
 rum officiis adhibentur. *vid. Constit. El. Sax. tit. von Consistorial-*
Sachen. §. 18. Hoc quoq; omni depositioni, præsertim clericorum 72
 commune videtur, illam vel nunquam, vel rarò forum mutare, neq;
 veram infamiam semper inferre. *vid. §. 6. J. de suspect. tut. quod 73*
 tamen efficit degradatio ex delicto proveniens. *Zoef. c. l. n. 12. l. 5.*
§. 2. de extraord. cogn. l. 2. §. 2. verb. sed & de his qui not. infam. l. 2. ff.
de hered. l. 3. §. 5. de test. c. 2. de pœn. in 6to. Brunnem. Jur. Eccl. l. 2. c. 19.
n. 4. Hinc clericus realiter degradatus puniendus traditur judici 74
 seculari *cit. c. 2. de pœn. in 6to.* qui ipsi deinde congruam infligit pœ-
 nam. *Ziegl. ad Lancel. §. 5. de depos. & degrad.* Ideo enim degrada-
 tio eamq; sublequens traditio fit, ne clerici in clericatu, ob Or-
 dinis reverentiam, turpiter moriantur. *Gail. de P. P. l. 1. c. 1. n. 20.*
 F 3 & quia

- & quia Ecclesia à profusione sanguinis abhorret, atq; ita casu exigente eandem seculari iudicio relinquit, cum intercessione tamen ab ecclesiastico iudice faciendâ pro degradato, ne pœna mortis afficiatur. vid. c. 6. *de Immun. Eccl. c. 21. de homicid. § c. 27. de V. S.* ubi quidem additur verbum: *efficaciter*, quô non tam hoc denotatur, quod Episcopus sit obligatus, ut reum quôvis modô à pœnâ liberet, alias enim in enormibus criminibus frustranea esset hæc traditio, sed hoc solùm indicatur, quod seriô & ferventer intercessionem suam facere debeat, ad ostendendam mansuetudinem Ecclesiasticam. *Engel. l. 6. Colleg. Jur. Can. tit. 27. n. 14.* De usu nostrarum Ecclesiarum jam antea egimus. De quæstione autem, an, si à statuto nobilis ab officiis excluditur, privatus nobilitate, ad illa admittendus sit? vid. *Marta. Dig. noviss. tom. 4. verb. officium. c. fin.*
- 77 Quod si autem officialis subalternus (de illis enim qui summâ aliquâ dignitate politicâ gaudent, nobis hic non est sermo) injustè inq; contumeliam & iniquum damnum aut pœnam, vel ab eo, qui removendi potestatem non habet, remotum se sentiat, tutus erit actione injuriarum, mandati, aliusve contractus, per quem antea constitutus fuit, appellationis, possessoriis aut deniq; supplicationis remediis, de quibus vid. *Mev. p. 2. Dec. 12. Blum. Proc. Cam. tit. 34. n. 150. Köppen. us. pract. l. 2. O. 79. n. 7. Besold. Thes. pract. verb. Entsetzung der Ehren. Mart. Dig. nov. t. 4. verb. officialis cap. 35.* quod in tantum extendunt *De.* ut quis actionem vel exceptionem spolii habeat, si sine causæ cognitione etiam ob delictum, verè perpetratum, deponatur. *Berlich. p. 1. concl. 21. n. 42.* vid. tamen *l. 3. C. quor. app. non recip. ibiq; Brunnem. § Jac. Gothofr. in C. Theod. eod. tit.*
- 78 Idem appellationis remedium concedit Pontifex clericis injustè degradatis, ita, ut si innocentes reperiantur, gradus amissos recipere debeant coram altari de manibus Episcoporum &c. *c. 65. c. 11. q. 3.*
- 79 Affinis huic degradationi atq; depositioni est regradatio, quando officialis non omnibus, sed superioribus tantùm gradibus, inferiores retinendo, pellitur. vid. *l. 2. C. Theod. de curs. publ. § Ezechiel. 44. vers. 10.* Cumq; hæc convenit translatio, quando quis in pœnam, ab opimiori officio ad sterilius translocatur, hanc autem à regradatione in eo differre putamus, quod regradatio semper sit depulsio à superiori gradu ad inferiorem, hæc verò gradus prior interdum salvus maneat, atq; saltem quoad emolumenta officii aut fructus, retentâ priori dignitatis qualitate, in alio tamen officio aut loco, conditio officialis deterior reddatur, wann e. g. einer von einer

ner

ner wohleintragenden Pfarre zu einer schleimern transferirt wird. Deq; hâc translocatione videantur præ cæteris *Brunnem. Jur. Eccles. l. 2. c. 19. n. 3.* ubi eandem sibi præ remotione placere ait, & *Carpz. def. eccl. 118.* Referenda quoque hûc est mutatio militiæ, de quâ in *l. 3. §. 13. l. 5. §. 1. ff. de re mil.* quando scil. miles quidem, uti antea, manebat, interim tamen in deteriolem militiam dabatur, quæ omnia tanquam ad nostrum propositum non facientia, aliis discutienda relinquimus.

Contraria deniq; quod attinet, de iisdem hic non erimus prolixi, cum ea ex superioribus, uti spero, satis nota sint, hinc in genere concludimus, quoties in actu resignationis, depositionis atq; degradationis, præscripta non attenditur forma, dolusq;, vis, metus, error &c. intervenit, vel conditio non purificatur, aliudve impedimentum ratione personarum obstat, aut pœnitentia justo tempore adest, toties actus illos, in quantum ipsis unum ex prædictis, similibusve obstat, vel ipso jure esse nullos, vel iterum rescindendos: Hôc saltem quoad depositionem atq; degradationem adhuc notantes, non rarò accidere, ut semel depositi aut degradati ex singulari causâ vel gratiâ iterum restituantur, modo posteriorum restitutio fiat à summo Principe *l. 10. §. t. t. C. de sentent. pass. §. 1. J. quib. mod. jus patr. pot. toll. l. 1. inf. de quest. l. 1. de natal. rest.* Hinc **81** Doctorem semel degradatum iterum doctorari non posse, statuit *Hermes fascic. jur. publ. c. 30. n. 175. Besold. Thes. pract. verb. Doctor.* quod tamen ita explico, si degradatus fuerit ob delictum aliquod vel flagitium atrox, tunc enim licet de novo doctorari, uti ajunt, nequeat, Princeps tamen ipsi pristinum gradum iterum restituere valet. *Matth. Steph. de jurisd. l. 2. p. 1. c. 1. memb. 2. n. 124.* Secus si ob imperitiam, vel quod qualitates, gradui convenientes, amiserit, tunc enim eandem dignitatem rursus vel de novo posse conferri, vel priorem restitui etiam à Facultatibus, quas vocant, Academicis, nullus dubito. Add. pl. de restitutione degradatorum. *Matth. Steph. c. 1. l. 1. C. de sent. pass. §. restit.* ubi insimul proponitur formula restitutionis: *Restituo te in integrum provinciæ tuæ: Ut autem **82** scias, quid sit in integrum restituere: honoribus & ordini tuo & omnibus cæteris te restituo.* *Schwed. Instit. jur. publ. p. spec. §. 1. c. 16.* aliq; passim.

Atq; hæc pro ingenii tenuitate dicta sufficiant. DEO T. O. M. sit laus, & honor, & gloria, pro benigna virium concessione in hoc qualiter qualiter exantlato labore; Sic & Idem imposterum actionum nostrarum Director, easq; omnes perducatur ad prosperum atq; exoptabilem.

F I N E M.

AB.

Abdicet officio cur quis? cum laude recenses,
Munera sic prodis, muneribusq; dicas.

*De promeritis Juris Dignitatibus hisce Nobiliss. DN. DOCTORANDO,
Fautori & Consalino suo, mente manuq; benigna gratulatur*

HENRICVS Lindt / D.

DE sacro dum verba facis doctissima Jure,
Quo se Majestas abdicat officio,
Te studiis horas tacitas, studiumq; probandum
Usibus egregiis, rite dicasse, doces.
Olim Majestas igitur Te sacra beabit
Fascibus eximiis, officioq; bono.

Exiguus hisce

*Nobiliss. atq; Clariss. DN. DOCTORANDI,
Patruelis sui honoratissimi,
Conatibus ita app'ausit inauguralibus*

Joh. Georg. Zapf, Med. Stud.

Die Probe zeigt hier den Fleiß von vielen Jahren /
Ich wünsche Glück darzu; Der Himmel/ dessen Gunst
Ihn bis hieher gebracht / der wolle fort noch fahren/
Und ferner auch die Frucht erlernter Jugend-Kunst
Mit Bucher lassen seyn; Das/ was er ietzt geschrieben
Von Amts-Erledigung/ das müße/ Wehrter / nun
Zu guten Aemtern Ihn/ auch übriges Belieben
Und volles Wohlergehn/ in reicher Erndte thun!

*Mit diesen wenigen wolte seinen wohlmeinenden
Glückwünsch ablegen*

Friedrich Wilhelm Stange / Eqv. Misn.

Artis opus merito sequitur jam gloria, nutrix
Artis, honor, sequitur sedulitatis opus;
Gratulor ex animo, depromo pectore votum,
Ut maneat, Fautor, gloria parta Tibi!
Viventis, post fata, Patris vestigia clara,
Aut Fratrum, qui jam vivere laude solent
Posse sequi, de corde precor, Te passibus aequis,
Si meliora cupis, posse praere precor!

Ira Amico suo certissimo gratulatur

Hans George von Zehmen / Eqv. Varisc.

•••:••:•••

Altdorf, Diss; 1685-86

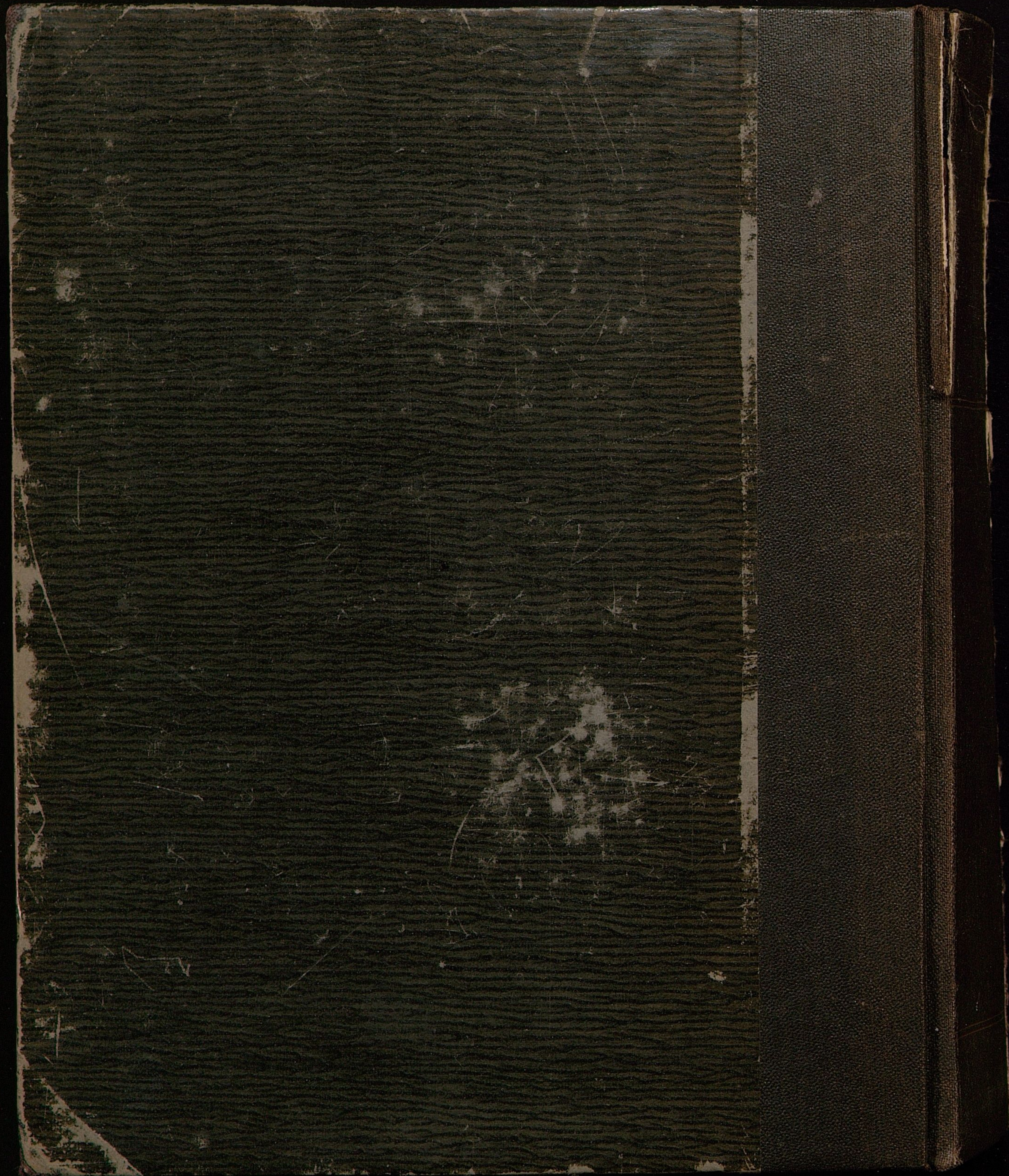
ULB Halle 3
002 266 873

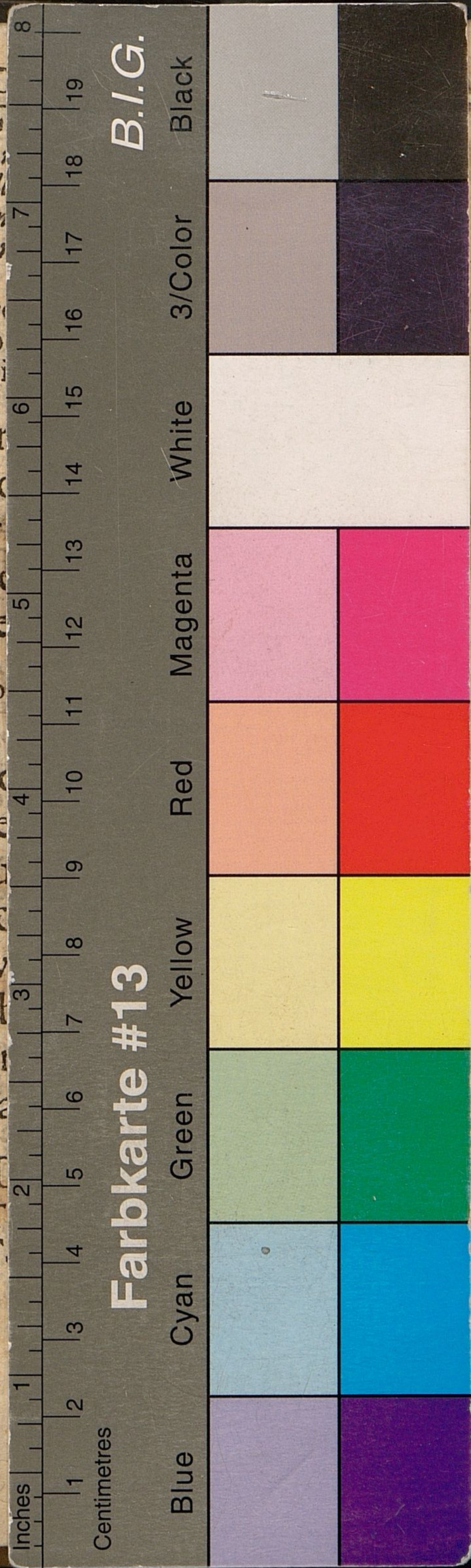

f
Sb.

WDM

9.

21

J.C.XLV. 16
Pri. 41. num. 4, Lib. 8.

I. N. D. N. J. C. *1686* *ya*
DISSERTATIO INAUGVRALIS
IVRIDICA
De
ABDICATIONE
AB
OFFICIO,

P. 260.

Quam,
Consensu ac Decreto
MAGNIFICI

ICTORVM ORDINIS
in Inclyta ALTDORFINA,
die xx. Dec. A. 1686.

Publico Eruditorum Examini
submittit

JOHANNES ERNESTVS ZAPFIVS,
Vinariâ Thuringus.

Literis HENRICI MEYERI, Vniuersit. Typographi.

